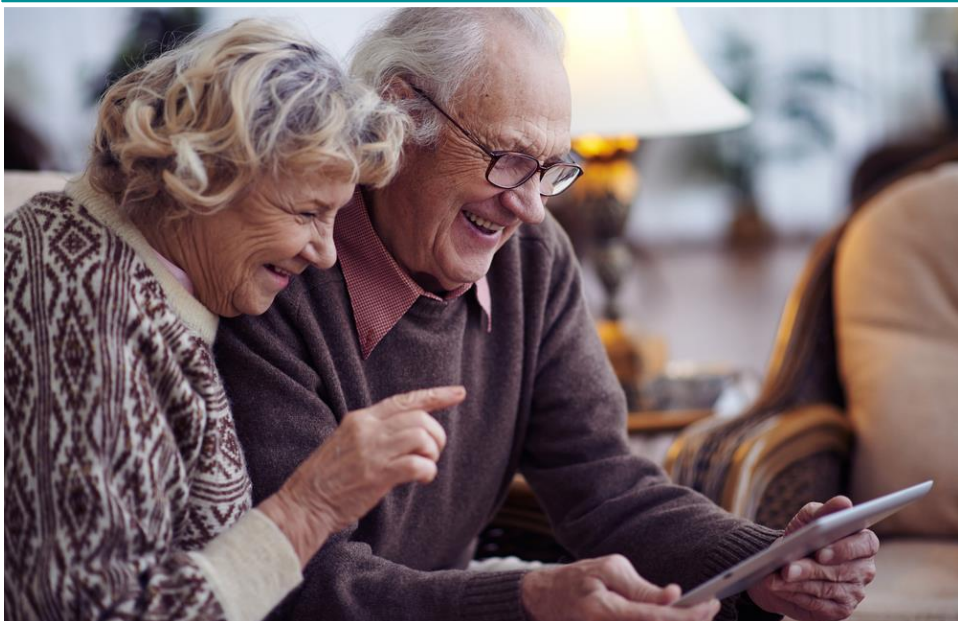

Rapport

Eldre og velferdsteknologi

Laget av Ipsos for Huseierne og
Pensjonistforbundet

Juni 2020

Innhold

Innledning	3
Sammendrag	3
Metode og datagrunnlag.....	5
Resultater	6
Segmenteringsanalyse	6
Kjennskap til tekniske hjelpemidler	7
Motivasjon og barrierer for bruk av tekniske hjelpemidler	11
Holdninger til tekniske hjelpemidler	21
Tjenester i hjemmet	24
Bakgrunnsinformasjon.....	29
Vedlegg: Spørreskjema	37

Innledning

Ipsos har våren 2020 gjennomført en undersøkelse blant eldre medlemmer i Huseierne og Pensjonistforbundet om deres holdninger til og behov for tekniske hjelpemidler og andre tjenester i hjemmet, samt hva bruk av slike produkter og tjenester kan ha å si for muligheten for at flere eldre kan bo hjemme lenger.

Med utgangspunkt i dette ble medlemsundersøkelsen delt opp i følgende hoveddeler:

- Kjennskap til tekniske hjelpemidler
- Motivasjon og barrierer for bruk av tekniske hjelpemidler
- Holdninger til tekniske hjelpemidler
- Tjenester i hjemmet

Resultatene fra medlemsundersøkelsen presenteres i denne rapporten.

Sammendrag

De aller fleste respondentene i denne undersøkelsen ønsker å bo hjemme i egen bolig så lenge som mulig. De er også i stor grad optimistiske til at tekniske hjelpemidler vil kunne hjelpe til med akkurat dette, i tillegg til at flere av de tekniske hjelpemidlene vi har listet opp vurderes å være aktuelle nå eller i løpet av de 10 neste årene. Hvis de tekniske hjelpemidlene skal tas i bruk er det imidlertid viktig med bistand til å sette det opp og ta det i bruk. Flertallet av respondentene er også optimistiske til at ulike tjenester i hjemmet vil kunne bidra til at de som gamle vil kunne bo lenger hjemme i egen bolig.

Kjennskap til tekniske hjelpemidler

De tekniske hjelpemidlene som flest respondenter bruker eller har hjemme er innbrudds- og brannalarm som kan varsle noen som kan hjelpe (43 %), motivasjons-/treningsapper (41 %), digitale kalendre og huskelister med påminnelser (30 %) og komfyrvakt (28 %). Flertallet av respondentene har hørt om de fleste tekniske hjelpemidlene som inngår i denne undersøkelsen. Flest kjenner til motivasjons-/treningsapper, robotstøvsugere/-plenklippere, trygghetsalarm og innbrudds- eller brannalarm som kan varsle noen som kan hjelpe.

De produktene færrest har hørt om er spesialiserte hjelpemidler for personer med helseutfordringer, som elektronisk medisindispenser som blinker eller gir lyd når man skal ta medisiner og fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe om man faller. Over halvparten av respondentene har ikke hørt om disse. Det er nok fordi de fleste ikke har et forhold til denne type teknologi med mindre et slikt behov oppstår.

Motivasjon og barrierer for bruk av tekniske hjelpemidler

Det tekniske hjelpemiddelet som flest oppgir at kan være relevant og nyttig nå er komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann (32 %), tett etterfulgt av dørkamera som viser hvem som ringer på (27 %) og robotstøvsugere/-plenklippere (24 %). De produktene færrest oppgir som relevante og nyttige akkurat nå er nettopp de mer spesialiserte hjelpemidlene for personer med helseutfordringer som fallsensorer som kan varsle noen som kan hjelpe om man faller, elektroniske medisindispensere og kjøleskap som kan varsle via SMS/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet som påminnelse om å spise.

Selv om et teknisk produkt oppleves som relevant og nyttig, kan det være ulike barrierer mot å skaffe seg dette. Det kan for eksempel være uvitenhet om hvor produktet kan anskaffes, hvordan det brukes, at det er for kostbart eller at man rett og slett ikke har mulighet til å ta det i bruk. Respondentene som

tror ulike produkter kan være aktuelle for dem nå ble spurt om potensielle barrierer for å skaffe seg disse. Hjelpemidlene som er laget for helseutfordringer har høyest andeler som ikke vet hvor man kan få tak i produktet. 45 % av respondentene som har oppgitt at fallsensorer kan være relevante og nyttige for dem nå vet ikke hvor de får tak i dette. Tilsvarende andeler er 37 % for elektronisk medisindispenser og 34 % for kroppssensor som overvåker helsetilstanden. Vi gjør oppmerksom på at det er få respondenter som har svart at disse hjelpemidlene er relevante for dem nå. For mange av de undersøkte produktene svarer en betydelig andel av respondentene at de vil ha behov for opplæring eller hjelp for å ta i bruk disse. Dette gjelder blant annet trygghetsalarm, hvor 36 % av de som mener dette kan være relevant og nyttig for dem nå oppgir at de vil trenge opplæring eller hjelp, samt digitale kalendere/huskelister og videokommunikasjon med helsepersonell hvor 33 % oppgir det samme.

For å få en indikasjon på opplevd behov for tekniske hjelpemidler i fremtiden, har vi også kartlagt hvilke tekniske hjelpemidler respondentene tror kan være relevante og nyttige for dem i løpet av de 10 neste årene. Flest nevner komfyrvakt (42 %), trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen om hjelp (41 %), videokommunikasjon med helsepersonell (36 %) og dørkamera som viser hvem som ringer på (36 %). Ikke bare oppleves disse tekniske hjelpemidlene som nyttige og relevante for betydelige andeler av medlemsmassen i fremtiden, mange tror også at disse hjelpemidlene i stor grad vil kunne bidra til at de kan bo lenger hjemme i egen bolig.

For de fleste tekniske hjelpemidlene svarer flertallet av de som tror det aktuelle hjelpemiddelet kan være relevant og nyttig for dem i løpet av de neste 10 årene, at de tror dette hjelpemiddelet i meget eller ganske stor grad kan bidra til at de selv kan bo lenger hjemme i egen bolig. Disse andelen er høyest for trygghetsalarm som man bærer med seg og som kan varsle noen ved behov for hjelp, videokommunikasjon med helsepersonell, fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som kan varsle noen og komfyrvakt.

Denne undersøkelsen har også kartlagt betalingsvillighet for ulike tekniske hjelpemidler blant de som tror at disse kan bli aktuelle for dem i fremtiden. Blant de som tror ulike hjelpemidler kan bli relevante og nyttige for dem i løpet av de neste 10 årene er andelen som oppgir at de selv kan tenke seg å betale høyest for robotstøvsuger/-gressklipper, motivasjons-/treningsapper eller aktivitetsmålere, digitale kalendre og huskelister med påminnelser og dørkamera som viser hvem som ringer på. Det eneste tekniske hjelpemidlet hvor det er flest som mener at det er det offentlige som skal betale er trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe. For videokommunikasjon med helsepersonell er det like store andeler som mener det er staten/kommunen som bør betale som de som mener at en selv og staten/kommunen skal dele på utgiftene.

Holdninger til tekniske hjelpemidler

Et viktig funn i undersøkelsen er at over 9 av 10 respondenter (94 %) er helt eller delvis enige i at de vil bo hjemme så lenge som mulig. Omtrent like mange har tiltro til at utviklingen av tekniske hjelpemidler vil gjøre det tryggere å bo hjemme (91 %) og ser for seg at de vil ta i bruk flere tekniske hjelpemidler når de blir eldre for å kunne bo hjemme så lenge som mulig (86 %). Samtidig er nær 8 av 10 (78 %) helt eller delvis enige i at tekniske hjelpemidler ikke vil kunne erstatte støtten og hjelpen som eldre trenger i hverdagen.

Det å få hjelp til å bruke tekniske hjelpemidler er et viktig moment for mange. Rundt halvparten av respondentene er helt eller delvis enige at de ikke vil skaffe seg et nytt teknisk hjelpemiddel uten at noen kan hjelpe dem med å bruke det. Vi har også sett av andre spørsmål i undersøkelsen at behov for opplæring eller hjelp til å bruke et teknisk hjelpemiddel kan være en barriere mot å ta slike produkter i bruk. Samtidig ser vi at ca. halvparten av respondentene anser sine tekniske evner som bedre enn andre de kjenner og oppgir at andre spør dem om råd om tekniske ting i hverdagen. Med andre ord virker det å være betydelig forskjell i opplevd teknisk kompetanse blant respondentene. Dette understøttes også av at det er delte meninger blant respondentene om de opplever at det er blitt vanskeligere å bruke tekniske produkter enn det var før eller ikke. Respondentenes forslag til de som

utvikler tekniske hjelpemidler for å gjøre det mulig for eldre å bo hjemme lenger er blant annet å inkludere de eldre under utviklingen, opplæring i bruk samt mer intuitive løsninger.

Tjenester i hjemmet

9 av 10 respondenter (91 %) oppgir at de i meget eller ganske stor grad er i god nok form til å gjøre praktiske gjøremål hjemme som de har vært vant til å ordne selv. De færreste, ca. 2 av 10, mottar regelmessig hjelp med praktiske gjøremål fra andre utenfor sin egen husstand. De fleste som mottar regelmessig hjelp i hjemmet fra andre mottar dette fra andre familiemedlemmer.

Respondentene har imidlertid tro på at flere av tjenestene i hjemmet som nevnes i undersøkelsen i meget eller ganske stor grad vil kunne gjøre at de som eldre kan bo lenger hjemme i egen bolig. Dette gjelder i størst grad hjemmehjelp (66 %) og vaskehjelp (62 %) samt hjelp til å måke eller strø (47 %) og hjemlevering av mat eller dagligvarer fra butikk (45 %). Flere av respondentene oppgir også at de fortsatt er i god form, og at det er vanskelig å se for seg hvilke behov de vil få i fremtiden. Samtidig er det flere som gir uttrykk for at det er viktig at de får informasjon om tekniske hjelpemidler og tjenester i hjemmet tidlig, slik at de er klar over mulighetene de har når det eventuelt oppstår et behov.

Metode og datagrunnlag

Målgruppen for undersøkelsen er medlemmer i Huseierne og Pensjonistforbundet som er 55 år og eldre. Undersøkelsen ble sendt ut til utvalgte medlemmer per e-post med lenke til en webundersøkelse. Huseierne har e-postadresser til samtlige medlemmer, mens det i Pensjonistforbundets medlemssystem er ca. 27 % som er registrert med e-postadresse. Medlemmene som har oppgitt e-postadresse skiller seg ikke vesentlig fra de øvrige medlemmene i Pensjonistforbundet med hensyn til alder, kjønn og bosted. Det er likevel en sjanse for at medlemmene hos Pensjonistforbundet som er registrert med e-postadresse kan skille seg noe fra medlemmene uten e-postadresse, særlig når det gjelder holdninger til og bruk av teknologi. Det er nærliggende å tro at medlemmene med e-postadresse kan være noe mer digitale og kanskje også noe mer åpne for bruk av tekniske hjelpemidler.

Ipsos mottok lister med kontaklinformasjon til et utvalg på ca. 5000 medlemmer fra hvert av forbundene og foretok et tilfeldig utvalg av disse. Det ble trukket ut litt flere medlemmer fra Pensjonistforbundet for å sikre tilstrekkelig representasjon i de eldste aldersgruppene. Invitasjonen til å delta i undersøkelsen ble sendt ut til totalt 5353 personer, fordelt på 2566 medlemmer fra Huseierne og 2787 medlemmer fra Pensjonistforbundet. For å oppnå flest mulig besvarelser i de eldste aldersgruppene ble alle medlemmer over 85 år i listene vi mottok fra begge forbundene invitert til å delta i undersøkelsen. Det ble sendt ut flere påminnelser på e-post.

Datainnsamlingen ble foretatt i perioden 23. mars til 19. april 2020. 1153 medlemmer besvarte undersøkelsen, fordelt på 491 medlemmer fra Huseierne og 662 medlemmer fra Pensjonistforbundet. Dette utgjør en svarprosent på 23 %. For å vurdere representativitet har vi sammenlignet fordelingen på aldersgrupper, kjønn og region blant de som har svart (nettoutvalget) med populasjonen av medlemmer i de to forbundene. Fordelingen på region i nettoutvalget stemte forholdsvis godt med populasjonen. For kjønn og aldersgrupper var det noen mindre skjevheter, og det ble derfor vektet på disse variablene for å bedre representativiteten til nettoutvalget.

Siden denne undersøkelsen er gjennomført som en delt medlemsundersøkelse blant eldre medlemmer i Huseierne og Pensjonistforbundet er det viktig å ta med i betraktningen at det er noe variasjon i demografiske kjennetegn som alder, kjønn, utdanningsnivå, husstandsinntekt og arbeidstilknytning blant medlemmene som har svart på undersøkelsen. Blant medlemmene til Huseierne som har besvart undersøkelsen er det en sterk overvekt av menn, det er færre i de eldste aldersgruppene (75 år +), færre med utdanning på grunnskolenivå og flere som er i jobb. Blant

medlemmene til Pensjonistforbundet er det en mer jevn fordeling mellom kjønnene, og det er flere i de eldste aldersgruppene (75 år +), flere som har grunnskolenivå som høyest oppnådde utdanning i tillegg til at de fleste er pensjonister.

Resultater fra alle utvalgsundersøkelser er beheftet med usikkerhet, dvs. statistiske feilmarginer. Feilmarginen varierer med antall intervjuer og svarfordelingen på det enkelte spørsmål. Jo flere intervjuer man har, jo mindre blir feilmarginen. Det er også slik at jo nærmere svarfordelingen er 50/50 – altså at det aktuelle svaret har 50 % oppslutning – jo større er feilmarginen. Vi anbefaler å bruke som en tommelfingerregel at vi kan regne med feilmarginer på +/- 1.4-3.2 prosentpoeng på totalnivå, det vil si der hele utvalget har besvart spørsmålet. Innen undergrupper som er analysert vil feilmarginene være noe større, avhengig av størrelsen på undergruppen.

I denne rapporten er resultatene fremstilt grafisk med kommentarer til totalresultater. I alle figurer er tallene oppgitt i prosent. Det er også gjennomført signifikanstesting, for å avdekke eventuelle signifikante forskjeller i svar mellom utvalgte undergrupper av de spurte. Vi har sett på bakgrunnsvariabler som hvilket forbund de er medlem i, kjønn, alder, yrkesstatus, landsdel, inntekt, utdanning og om de bor alene eller ei. Forskjeller av betydning kommenteres løpende i teksten. Det er også inkludert åpne spørsmål i undersøkelsen, disse er kodet om til svarkategorier for å kunne fremstilles på en enkel måte i analysene. Det er også laget tabellverk med signifikanstesting som egner seg for mer detaljerte analyser av svarene til undergrupper av medlemmer som har deltatt i undersøkelsen.

Som del av rapporten har vi også gjennomført en segmenteringsanalyse ved bruk av latent klasse analyse som segmenteringsmodell. En segmenteringsanalyse er en analyse som samler sammen respondenter som har svar som ligner hverandre. Dette resulterer i ulike «typer» respondenter avhengig av hva de har svart på eksempelvis et holdningsspørsmål. I dette tilfellet har vi benyttet spørsmål 10 og 11 i undersøkelsen (se vedlagte spørreskjema), hvor respondentene sa seg enig eller uenig i en rekke påstander om deres holdninger til tekniske hjelpemidler. Basert på disse to spørsmålene har vi kommet frem til 3 segmenter; «De skeptiske», «De teknologisk selvsikre» og «De optimistiske». Disse segmentene beskrives nærmere under. Nevneverdige forskjeller i svarene mellom segmentene kommenteres underveis i teksten.

Resultater

I denne delen presenteres resultatene fra analysene. Innledningsvis starter vi med å forklare grunnlaget for segmenteringsanalysen ved å gå gjennom de tre segmentene blant respondentene. Deretter følger rapporten oppbygningen til spørreskjemaet. Vi ser først på kjennskap til ulike tekniske hjelpemidler, før vi ser på opplevd relevans og nytteverdi for respondentene. Deretter presenteres motivasjonsfaktorer og barrierer for å skaffe seg disse hjelpemidlene. Etter dette tar vi for oss holdninger til tekniske hjelpemidler, før vi avslutningsvis ser på bruk og behov for tjenester i hjemmet.

Segmenteringsanalyse

Segmentene er basert på respondenter som svarer mer eller mindre likt på spørsmål 10 og 11 i vedlagte spørreskjema. Det er viktig å være klar over at beskrivelsene under er basert på signifikante forskjeller og variasjoner i besvarelsene. Det vil si at respondentene i de ulike segmentene ikke er totalt forskjellige, men at de i større eller mindre grad svarer forskjellig fra gjennomsnittet av de spurte. De tre segmentene kan beskrives som følgende:

«De skeptiske»: Har fått betegnelsen sin ut fra at de ofte svarer «Vet ikke» om påstandene vi viser i spørsmål 10 og 11. «De skeptiske» tror det vil bli vanskeligere å bruke teknologi når de blir eldre, og

liker ikke tanken på at privatlivet deres skal kunne bli overvåket av tekniske hjelpemidler hjemme. De tror i mindre grad enn de øvrige respondentene at de i alderdommen vil ta i bruk tekniske hjelpemidler for å kunne bo hjemme så lenge som mulig. «De skeptiske» er også mindre positive til at utviklingen av tekniske hjelpemidler vil gjøre det tryggere å bo hjemme, og til at myndighetene bør satse på å utvikle og innføre tekniske hjelpemidler slik at eldre kan bo hjemme lenger. De er skeptiske til å ta i bruk ny teknologi, føler seg usikre på bruken og opplever at det er lettere for andre enn dem selv å ta i bruk ny teknologi. «De skeptiske» består av omtrent like mange menn som kvinner, de har en gjennomsnittsalder på 72 år, har oftere enn snittet VGS/gymnas som høyeste oppnådde utdanning, bor oftere alene og har en gjennomsnittlig husholdningsinntekt på 660 000,-. «De skeptiske» utgjør 33 % (380 stk.) av respondentene som har deltatt i denne undersøkelsen. De utgjør 31 % (196 stk.) av respondentene fra Huseierne, og 36 % (184 stk.) av respondentene fra Pensjonistforbundet.

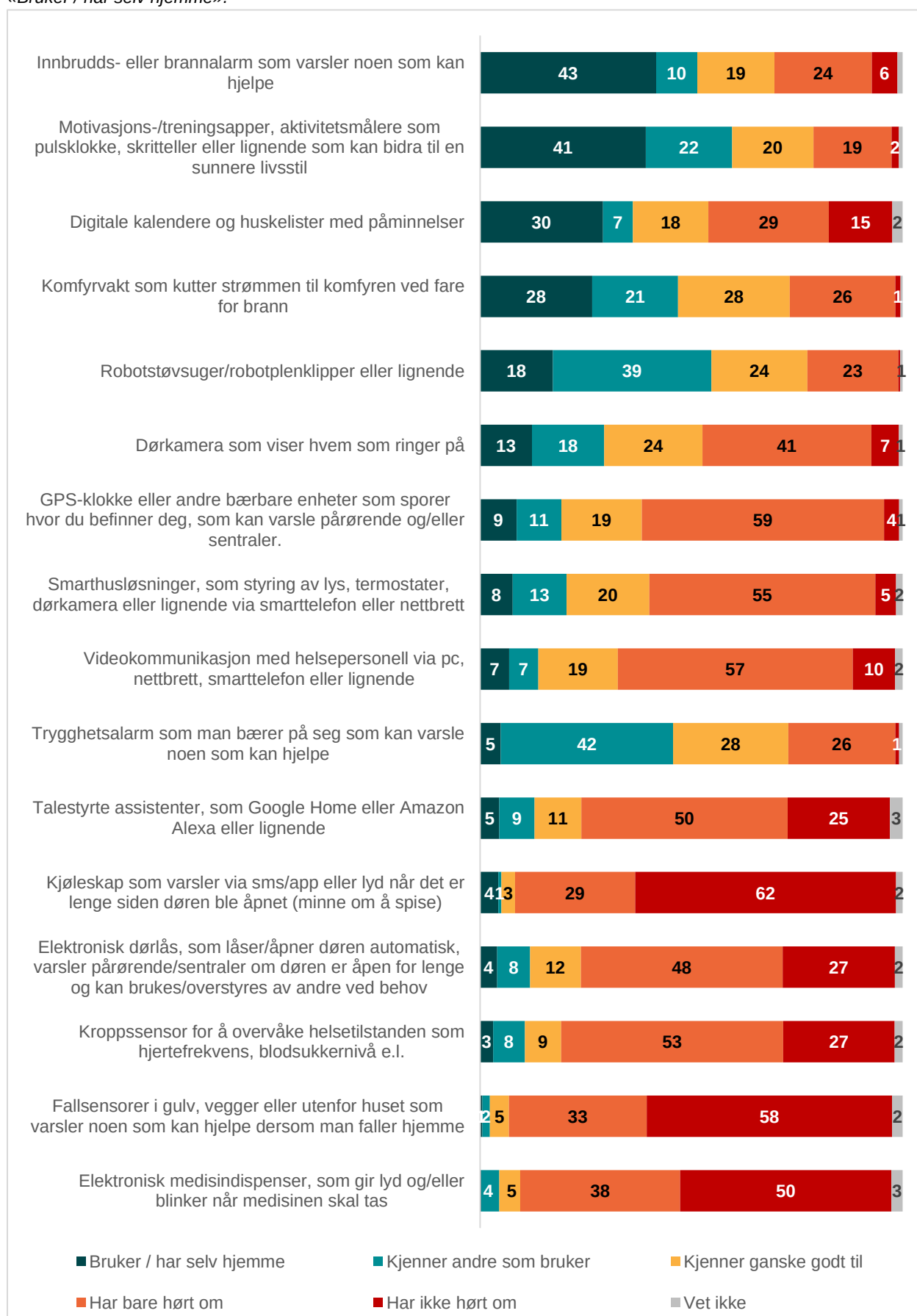
«De teknologisk selvsikre»: Disse medlemmene vil i større grad enn snittet ta i bruk flere tekniske hjelpemidler for å kunne bo hjemme så lenge som mulig, og tror at utviklingen av tekniske hjelpemidler vil gjøre det tryggere å bo hjemme. «De teknologisk selvsikre» mener også at myndighetene bør satse på å utvikle og innføre tekniske hjelpemidler slik at eldre kan bo hjemme lenger. De er i mindre grad enn snittet enige i at tekniske hjelpemidler ikke vil kunne erstatte støtten og hjelpen de eldre trenger i hverdagen, og at deres privatliv vil kunne overvåkes av nye tekniske hjelpemidler. De har god tro på egne tekniske evner og ferdigheter. Nær ingen av disse tror at det vil bli vanskelig for dem å bruke tekniske hjelpemidler når de blir eldre og tar gjerne i bruk nye tekniske hjelpemidler. Disse medlemmene er i hovedsak menn, med en gjennomsnittsalder på 67,8 år, har høyere utdanning og er i større grad enn snittet i arbeid. «De teknologisk selvsikre» bor hovedsakelig med ektefelle/samboer/partner, har en gjennomsnittlig brutto husholdningsinntekt på 990 000,- og har god helse. «De teknologisk selvsikre» utgjør 26 % (304 stk.) av respondentene i undersøkelsen. De utgjør 34 % (214 stk.) av respondentene fra Huseierne, og 17 % (89 stk.) av respondentene fra Pensjonistforbundet.

«De optimistiske»: Disse ligner på de skeptiske, men er mer håpefulle og optimistiske når det kommer til bruken av og mulighetene som følger nye tekniske hjelpemidler. «De optimistiske» kommer til å ta i bruk flere tekniske hjelpemidler for å kunne bo lenger hjemme i egen bolig. De er også mer positive til at nye tekniske hjelpemidler vil kunne gjøre det tryggere å bo hjemme når de ble gamle, og flere er helt enige i at myndighetene bør satse på å utvikle og innføre tekniske hjelpemidler slik at eldre kan bo hjemme lenger. Selv om de er positive til bruken og utviklingen av nye tekniske hjelpemidler er de i større grad enn snittet usikre på egne evner og ferdigheter når det kommer til å ta i bruk nye tekniske hjelpemidler, og ønsker hjelp for å komme i gang. De opplever allerede at det er blitt vanskeligere å ta i bruk ny teknologi, og tror det blir vanskeligere når de blir eldre. De er likevel optimistiske og tar gjerne i bruk ny teknologi så lenge de har muligheten til å få hjelp til å sette opp og komme i gang. De fordeler seg likt med snittet på kjønn, er litt eldre enn snittet med sine 73,2 år, er hovedsakelig pensjonister, og har en gjennomsnittlig brutto husholdningsinntekt på 690 000,-. «De optimistiske» utgjør 41 % (467 stk.) av respondentene. De utgjør 36 % (227 stk.) av respondentene fra Huseierne, og 47 % (240 stk.) av respondentene fra Pensjonistforbundet.

Kjennskap til tekniske hjelpemidler

I denne undersøkelsen har vi kartlagt bruk av ulike typer tekniske hjelpemidler, kjennskap til disse i tillegg til barrierer og muligheter for å ta disse i bruk, slik at eldre kan bo lenger i eget hjem. I undersøkelsen har vi presentert en rekke tekniske hjelpemidler, hvis formål strekker seg fra produkter som de fleste kan ha nytte av for en enklere eller tryggere hverdag til løsninger som er laget spesifikt for personer med helsemessige utfordringer. Formålet med undersøkelsen er å måle holdninger til og behovet for nettopp slike løsninger. I figur 1 presenteres medlemmenes kjennskap til utvalgte tekniske hjelpemidler.

Figur 1: Hvor godt kjenner du til følgende? (n=1153) Tallene er i prosent. Figuren er sortert på andelen «Bruker / har selv hjemme».

De tekniske hjelpemidlene som flest har svart at de selv bruker eller har hjemme, er innbrudds- eller brannalarm som varsler noen som kan hjelpe (43 %) og treningsapper og aktivitetsmålere som pulsklokker, skrittellere eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil (41 %). Etterfulgt av digitale kalendere og huskelister med påminnelser (30 %) og komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann (28 %). De tekniske hjelpemidlene færrest har oppgitt at de bruker eller har hjemme er mer helserettede. Kun 5 % av respondentene oppgir at de har trygghetsalarm som man bærer med seg, 4 % har kjøleskap som varsler når det er lenge siden det ble åpnet og 3 % har kroppssensor for å overvåke helsetilstanden.

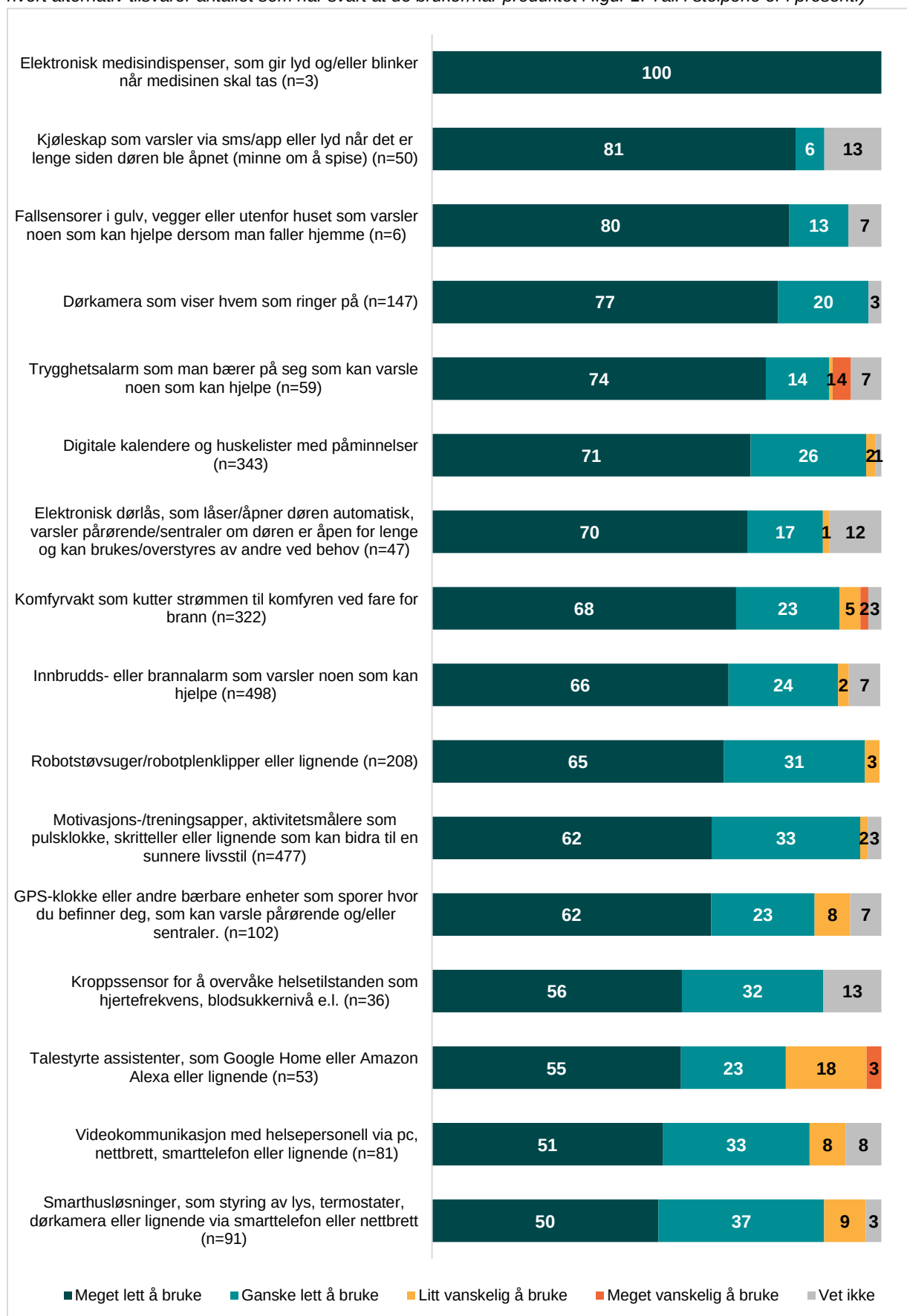
De hjelpemidlene som flest har svart at de har kjennskap til er primært tekniske hjelpemidler som allerede er utbredt og som er enkle å ta i bruk, som aktivitetsmålere, robotstøvsugere/-gressklippere, trygghetsalarm, komfyrvakt og innbrudds- og brannalarm som kan varsle noen som kan hjelpe. Blant de tekniske hjelpemidlene som flest har svart at de bare har hørt om, finner vi smarthusløsninger, talestyrte assistenter, elektronisk dørlås med ekstern varsling, videokommunikasjon med helsepersonell og kroppssensor med helseovervåkning.

De produktene som respondentene har lavest kjennskap til er elektronisk medisindispenser med lyd/lys og påminnelse, kjøleskap som varsler når det er lenge siden det ble åpnet og fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe ved eventuelt fall i hjemmet. Alt i alt er det de mer spesialiserte hjelpemidlene for personer med helseutfordringer som er minst kjent. Dette er nok fordi de færreste har et forhold til slike hjelpemidler før behovet oppstår. I det avsluttende spørsmålet hvor respondentene fikk mulighet til å skrive inn kommentarer til undersøkelsen, kom det frem at undersøkelsen hadde en informerende effekt på flere av respondentene. Dette kan tyde på at det er et behov for å gi medlemmene mer informasjon om mulige tekniske hjelpemidler til bruk i hjemmet, både nå og med tanke på fremtidige behov som kan oppstå.

Som forventet svarer en høyere andel av «De teknologisk selvsikre» at de selv bruker eller kjenner til flere av de tekniske hjelpemidlene som er rettet mot den generelle befolkningen. I denne gruppen har 18 % smarthusløsninger mot 8 % av gjennomsnittet og 28 % har robotstøvsuger eller -plenklipper mot 18 % av gjennomsnittet. Blant «De skeptiske» er kjennskapen til flere av de tekniske hjelpemidlene lavere enn blant gjennomsnittet. Generelt sett svarer respondenter i denne gruppen oftere enn snittet at de kun har hørt om eller ikke har hørt om de tekniske hjelpemidlene.

I neste spørsmål spurte vi de som selv har de forskjellige produktene om hvor lette eller vanskelige de er å bruke. Svarfordelingen på dette spørsmålet er presentert i figur 2. Antallet som bruker de ulike produktene står oppgitt i parentes etter hvert produkt. Merk at det er få brukere for enkelte av produktene.

Figur 2: Hvor lett eller vanskelig synes du det er å bruke følgende produkter? (Antallet som har fått vist hvert alternativ tilsvarer antallet som har svart at de bruker/har produktet i figur 1. Tall i stolpene er i prosent.)

Et viktig poeng når man tolker resultatene i figur 2, er å tenke gjennom hvem som mest sannsynlig har de ulike produktene. Det er større sannsynlighet for at de som har talestyrte assistenter eller smarthusløsninger er mer teknisk interessert enn de som ikke kjenner til et slikt produkt, og dermed kan ha andre forutsetninger for å sette seg inn i bruken av et slikt produkt. Samtidig ser vi at det er nettopp disse produktene som har høyest andel «Vanskelig å bruke». Det er også mer sannsynlig at medlemmene som har oppgitt at de har elektronisk medisindispenser, fallsensorer i gulv og vegger, samt trygghetsalarm har skaffet seg disse ut fra et helserelatert behov og ikke ut fra interesse for ny teknologi. Det er de tre hjelpemidlene som har lavest kjennskap som oppleves som enklest å bruke. Dette er imidlertid spesialiserte hjelpemidler for personer med helseutfordringer som man må anta er laget med spesielt fokus på brukervennlige løsninger.

Siden det er få svar for enkelte av produktene er det begrenset mulighet til å se på variasjon i svar mellom undergrupper, men vi ser likevel noen overordnede trender: «De teknologisk selvsikre» svarer oftere enn snittet at hjelpemidlene de bruker/har hjemme er meget lette å bruke. Blant annet svarer 77 % av «De teknologisk selvsikre» som har robotstøvsuger/-gressklipper at denne er meget lett å bruke, mot 50 % av «De skeptiske». Vi ser også at «De optimistiske» ikke skiller seg ut nevneverdig når de kommer til bruken av de tekniske hjelpemidlene, og ligger et sted mellom de to andre segmentene.

Motivasjon og barrierer for bruk av tekniske hjelpemidler

I denne delen av rapporten går vi gjennom relevansen av de ulike tekniske hjelpemidlene, eventuelle barrierer for å anskaffe eller ta i bruk hjelpemidlene samt hvem respondentene mener bør betale for dem. Vi starter med å gå gjennom opplevd relevans og nytte av de ulike tekniske hjelpemidlene først.

Figur 3 viser svarfordelingen på spørsmålet «Hvilke av de følgende produkter tror du kunne vært relevante og nyttige for deg nå?». De ulike svaralternativene er kun stilt til de som har svart at de kjenner andre som har, kjenner ganske godt til eller bare har hørt om det bestemte tekniske hjelpemiddelet (se figur 1). Dette er gjort for å utelukke de som bruker / har hjelpemiddelet selv og de som ikke har hørt om det. Prosentandelene i figur 3 er likevel beregnet med utgangspunkt i totalutvalget, for å gi en bedre forståelse av opplevd relevans og nytte for disse hjelpemidlene blant alle respondentene i undersøkelsen.

Figur 3: Hvilke av de følgende produkter tror du kunne vært relevante og nyttige for deg nå? (n=1152 / respondentene fikk kun vist alternativene de har svart at de kjenner andre som har, kjenner ganske godt til eller bare har hørt om. Det var mulig å velge inntil 8 alternativer. Prosentueringen er basert på totalutvalget. Tallene er i prosent.)

Dette spørsmålet er ment å skulle kartlegge opplevd nytte og relevans av ulike hjelpemidler i dag som et supplement til faktisk bruk av disse hjelpemidlene (se figur 1). Blant hjelpemidlene som flest svarer at de tror kan være relevante og nyttige for dem i dag finner vi komfyrvakt (32 %) øverst, etterfulgt av dørkamera (27 %), robotstøvsuger/-gressklipper (24 %) og smarthusløsninger (20 %). Naturlig nok ser vi at de som kjenner til tekniske hjelpemidler som er velferdsteknologisk rettet, men som ikke bruker disse selv, i minst grad oppgir at disse er relevante for dem nå. Dette gjelder for eksempel fallsensorer, elektronisk medisindispenser og kjøleskap som varsler når det er lenge siden det ble åpnet.

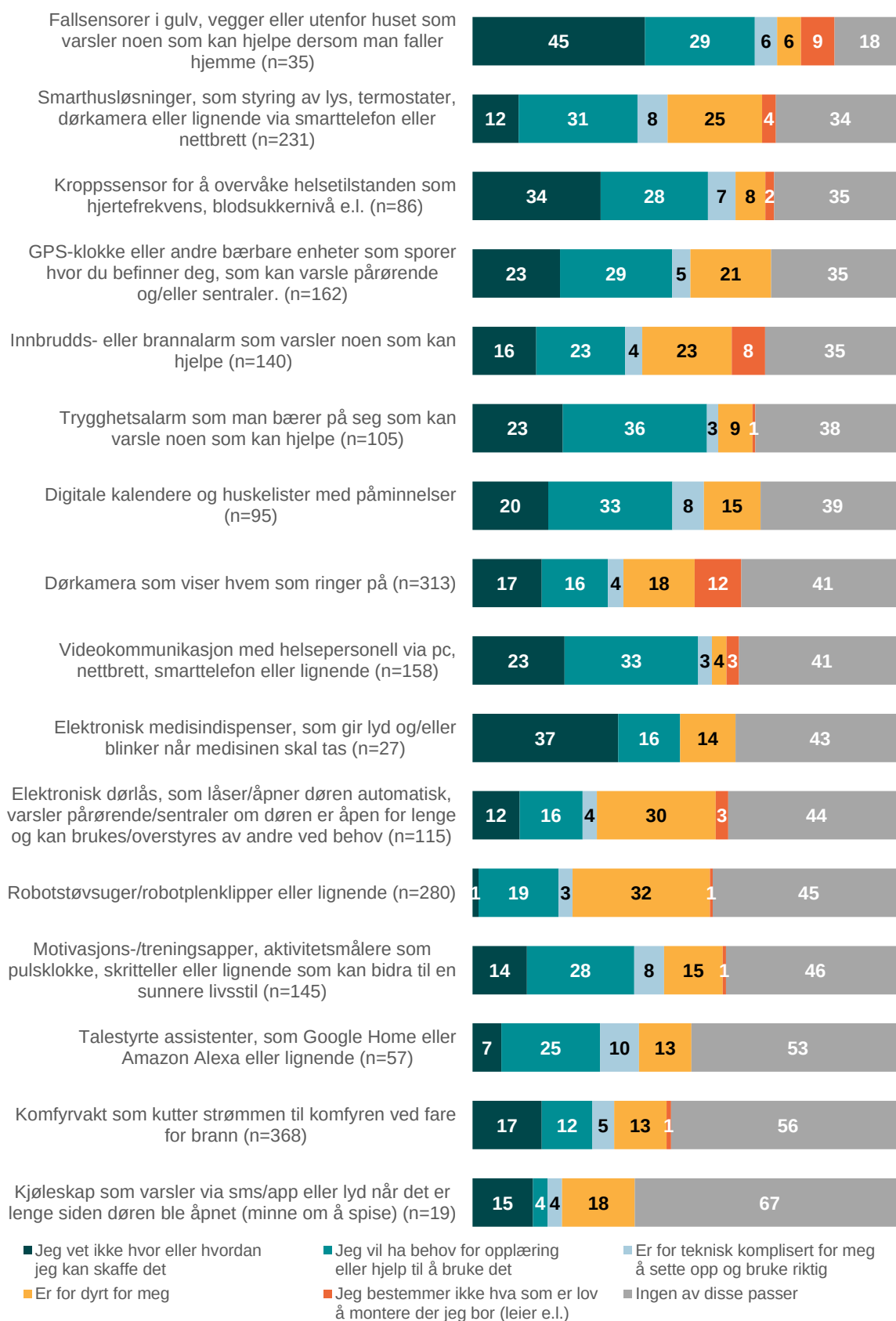
Når vi ser på relevansen og nyttigheten til de tekniske hjelpemidlene oppgir «De optimistiske» i noe større grad at flere av hjelpemidlene er relevante og nyttige for dem nå. En litt større andel av disse (11 %) oppgir at trygghetsalarm er relevant og nyttig for dem nå. De optimistiske oppgir også oftere enn snittet at dørkamera som viser hvem som ringer på er relevant (31 %), i tillegg til motivasjons-/treningsapper (17 %), robotstøvsugere/-gressklippere (27 %), og smarthusløsninger (23 %).

Respondentene som oppgir at deres helse er litt eller meget dårlig svarer noe oftere enn snittet at flere av hjelpemidlene som er velferdsteknologisk rettet er relevante eller nyttige for dem. 24 % av de med litt eller meget dårlig helse oppgir at en GPS-klokke som kan varsle pårørende og/eller sentraler er relevante eller nyttige for dem nå. Dette er hele 10 prosentpoeng mer enn blant gjennomsnittet. Vi ser også at de som bor alene i større grad enn de som bor sammen med noen oppgir at trygghetsalarm som varsler (12 %), GPS-klokke som varsler pårørende/sentraler (18 %) og innbrudds- og brannalarm som varsler noen som kan hjelpe (16 %) er nyttig og relevant for dem nå. For de som bor alene virker funksjonen med varsling til noen som kan hjelpe å være et viktig element.

Respondentene ble også spurt om det er andre tekniske hjelpemidler i hjemmet enn de som ble nevnt i forrige spørsmål som kunne vært relevante og nyttige for å gjøre hverdagen deres enklere nå. Flere av respondentene oppgir i dette spørsmålet produkter som kan gi små endringer eller tilpasninger i deres dagligliv. Blant annet nevnes lyssensorer som automatisk skrur av og på lyset i rom de beveger seg inn og ut av, og kompatibilitet med teleslynge og andre høreselsrelaterte produkter.

Man kan tenke seg flere barrierer mot å gå til anskaffelse av bestemte tekniske hjelpemidler. Det kan for eksempel være uvitenhet om hvordan man kan skaffe seg produktet, hvordan det brukes, at det er for kostbart eller at man rett og slett ikke har mulighet til å ta det i bruk. Figur 4 viser svarfordeling på spørsmålet om eventuelle barrierer for å ta i bruk de tekniske hjelpemidlene som respondentene har svart at de tror kunne være relevante og nyttige for dem nå.

Figur 4: Noen ganger kan man ikke skaffe seg det produktet man ønsker av ulike grunner. Velg ett eller flere utsagn som du mener kan passe for hvert av produktene du svarte kunne være relevante for deg.
(Respondentene har kun fått vist de alternativene de har svart at de tror kunne vært relevante og nyttige for dem nå. Antall respondenter vises i parentes. Tallene i stolpene er i prosent.)

Dette spørsmålet kartlegger potensielle barrierer hos respondentene mot å ta i bruk de tekniske hjelpemidlene som de tror kunne være relevante og nyttige for dem nå. Her bør man merke seg at det er stor variasjon i antall respondenter som har svart at de ulike hjelpemidlene kan være relevante og nyttige for dem nå.

Det er de velferdsteknologiske produktene for personer med helseutfordringer at høyest andel av de som tror disse er relevante og nyttige for dem nå *ikke vet hvor eller hvordan de kan skaffe seg produktet*. Det vil si fallsensorer (45 %), medisindispenser som blinker (37 %) og kroppssensor for å overvåke helsetilstanden (34 %). Dette er produkter hvor de som ikke har behov for dem, trolig ikke har forsøkt å finne ut hvor eller hvordan man kan skaffe seg disse. Siden dette er spesialiserte hjelpemidler er også antallet respondenter som oppgir at disse er relevante og nyttige nå små.

At man vil *ha behov for opplæring eller hjelp til å bruke det* kan også være en barriere mot å skaffe seg og ta i bruk et teknisk hjelpemiddel. Også her ser vi at de to produktene med høyest andel er velferdsteknologiske hjelpemidler. 36 % av de som oppgir at trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen om hjelp er relevant og nyttig nå, svarer at de vil ha behov for opplæring eller hjelp til å det i bruk. 33 % av de som oppgir at videokommunikasjon med helsepersonell er relevant og nyttig nå, oppgir at de må ha hjelp til å bruke av dette. Også her er det viktig å være klar over at det er en mindre gruppe av respondentene som har oppgitt at disse er relevant og nyttige for dem nå.

For flere av de tekniske hjelpemidlene som oppleves å være relevante og nyttige nå oppgir «De optimistiske» at de vil *ha behov for opplæring eller hjelp til å bruke disse*. Dette gjelder for 12 av 16 tekniske hjelpemidler. Ser vi på «De teknologisk selvsikre» oppgir disse i større grad enn snittet at *ingen av disse passer* på 11 av 16 hjelpemidler. Personer i dette segmentet svarer også sjeldnere enn snittet at de *vil ha behov for opplæring og hjelp*, samt at det er *for teknisk komplisert for meg å sette opp og bruke riktig*.

Vi har også spurt respondentene om hvilke produkter de tror vil bli relevante og nyttige for dem i løpet av de neste 10 årene. Resultatene fremkommer i figur 5. I dette spørsmålet har respondentene kun fått vist de tekniske hjelpemidlene de ikke allerede bruker eller har hjemme. Det vil si at samtlige som ikke har produktet fra før, har fått dette stilt uavhengig av om de har hørt om det tekniske hjelpemiddelet tidligere eller ikke. Prosentandelene i figur 5 er beregnet med utgangspunkt i totalutvalget, for å gi en bedre forståelse av opplevd relevans og nytte for disse hjelpemidlene i løpet av de neste 10 årene blant alle respondentene i undersøkelsen.

Figur 5: Tenk fremover i tid, i løpet av de neste 10 årene. Se for deg at disse produktene blir enkle for deg å skaffe og bruke. Hvilke av disse tror du kan bli relevante og nyttige for deg i løpet av de neste 10 årene?
(n=1153 / alternativene vises kun til respondentene som ikke har svart at de allerede har hjelpemiddelet. Prosentueringen er basert på totalutvalget. Tallene er i prosent)

Blant produktene som havner øverst på listen over tekniske hjelpemidler som antas å være relevante og nyttige i løpet av de neste 10 årene, er det flere som handler om trygghet og sikkerhet i eget hjem. Dette virker naturlig, gitt at man kan forvente at andelen med helserelaterte utfordringer vil øke med stigende alder. Flest tror at komfyrvakt vil være relevant og nyttig for dem i løpet av de neste 10 årene (42 %), tett etterfulgt av trygghetsalarm som kan varsle noen som kan hjelpe (41 %).

Det er ikke mange forskjeller i svar mellom respondenter fra Huseierne og Pensjonistforbundet på dette spørsmålet. Et interessant funn er at medlemmene til Pensjonistforbundet i større grad enn snittet svarer at tekniske hjelpemidler som kan varsle andre ved behov vil bli nyttig eller relevant for dem i løpet av de neste 10 årene. Dette gjelder for eksempel trygghetsalarm som man kan bære på seg som kan varsle noen som kan hjelpe, GPS-klokke som kan varsle pårørende/sentraler, innbrudds- og brannalarm og fallsensorer som kan varsler noen som kan hjelpe. Dette er mest sannsynlig noe som kan forklares av en høyere snittalder blant medlemmene i Pensjonistforbundet som har besvart undersøkelsen. Når det kommer til Huseiernes medlemmer svarer disse oftere enn snittet at smarthusløsninger vil være nyttige og relevante for dem i løpet av de neste 10 årene.

Det er stort sammenfall mellom de tekniske hjelpemidlene som de med dårlig helse svarer er relevante nå og de tekniske hjelpemidlene de tror blir relevante i løpet av de neste 10 årene. 37 % av de som oppgir at de har litt dårlig eller meget dårlig helse svarer at fallsensorer som varsler dersom de faller, og elektronisk medisindispenser som varsler når medisinen skal tas vil være nyttige og relevante i løpet av 10 år. Blant de med dårlig helse svarer også 31 % at kroppssensor for å overvåke helsetilstanden vil være nyttig og relevant i løpet av de neste 10 årene, mens 44 % svarer det samme for videokommunikasjon med helsepersonell.

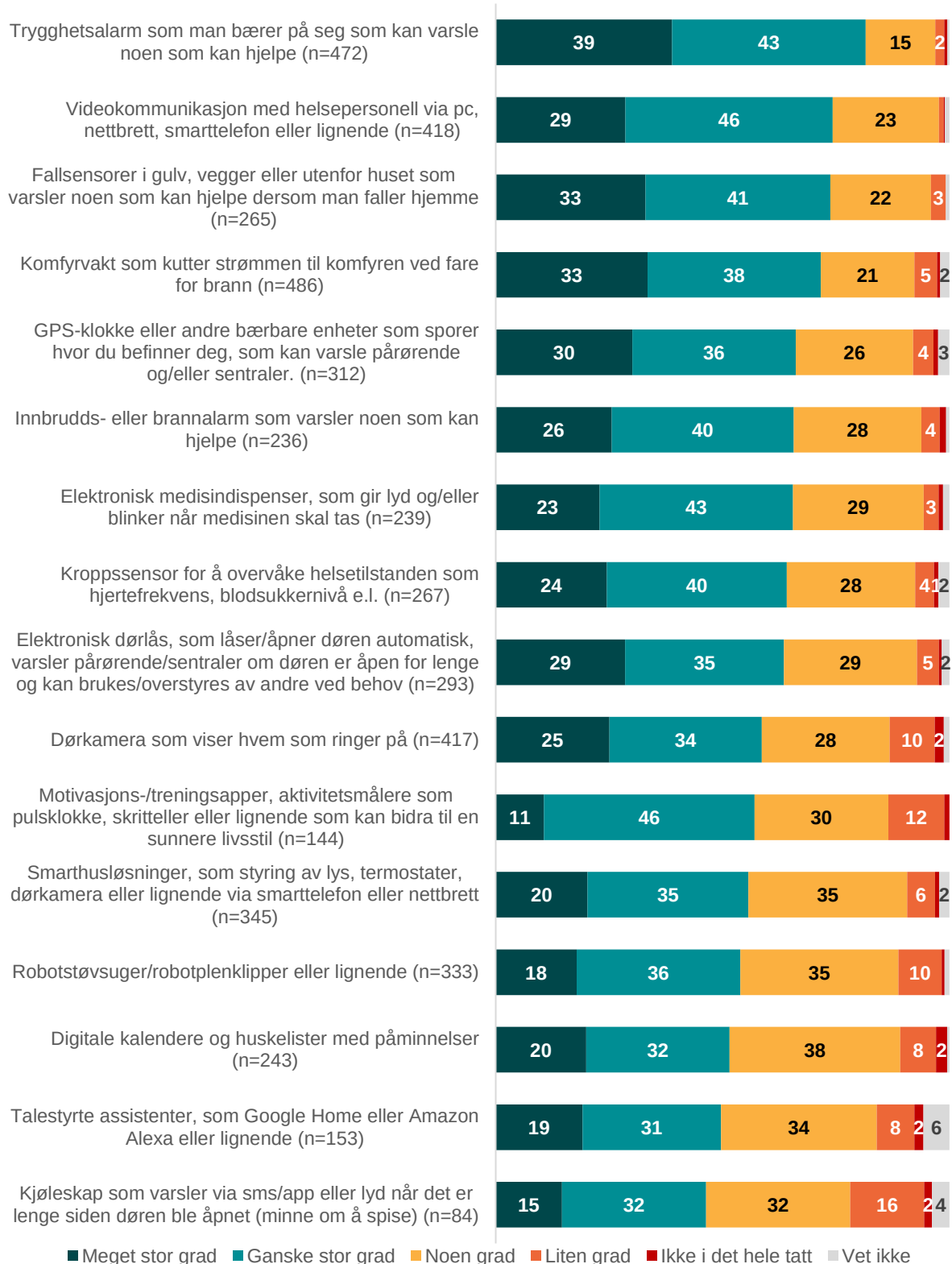
«De teknologisk selvsikre» er i snitt yngre enn de øvrige, og det er derfor ingen overraskelse at disse i mindre grad enn snittet oppgir at trygghetsalarm og fallsensorer i gulv og vegger er relevante i løpet av de 10 neste år. Samtidig oppgir personer i denne gruppe oftere enn snittet at videokommunikasjon med helsepersonell (42 %), og talestyrte assistenter (20 %) vil være relevant og nyttig i løpet av de neste 10 årene. «De skeptiske» oppgir sjeldnere enn snittet at GPS-klokke som varsler (22 %), dørkamera med video (27 %), elektronisk dørlås som låser/åpner døren automatisk (18 %) og smarthusløsninger (21 %) vil være nyttige og relevante i løpet av en 10 års periode.

Selv om «De optimistiske» i stor grad ligner på «De skeptiske» med hensyn til bakgrunnsvariabler, oppgir disse i noe større grad enn snittet at flere av hjelpemidlene vil være relevante og nyttige i løpet av de neste 10 årene. Nær halvparten (47 %) av «De optimistiske» oppgir at trygghetsalarm vil være relevant i løpet av de 10 neste årene. De som er i denne gruppen svarer også oftere enn de øvrige at GPS-klokke eller andre bærbare enheter som varsler andre (32 %), fallsensorer med ekstern varsling (29 %), Elektronisk dørlås som varsler (30 %) og smarthusløsninger (35 %) vil være relevant og nyttig i løpet av de 10 neste årene.

Respondentene ble også spurt om det er noen andre tekniske hjelpemidler enn de som ble nevnt i forrige spørsmål, de tror vil være relevante og nyttig for å gjøre deres hverdag enklere i løpet av de neste 10 årene. På dette spørsmålet svarer flere at det handler om letting av hverdagsgjøremål slik som vasking og rengjøring og bevegelseshjelp, herunder heis, gåstol, trappeheis eller lignende for å muliggjøre mobilitet og bevegelse i alderdommen.

Vi har også spurt respondentene i hvilken grad de tror de tekniske hjelpemidlene de svarte at kan bli relevante og nyttige for dem i løpet av de neste 10 årene, vil kunne gjøre at de kan bo hjemme lenger i sin egen bolig. Svarene på dette er fremstilt i figur 6.

Figur 6: I hvilken grad tror du følgende produkter vil kunne gjøre at du som gammel, vil kunne bo lenger hjemme i din egen bolig? (Antallet respondenter per alternativ er oppgitt i parentes. Respondentene får kun vist alternativene de selv har svart at kan bli relevante og nyttige de neste 10 årene. Tallene i stolpene er i prosent.)

For de fleste tekniske hjelpemidlene som respondentene mener kan bli relevante og nyttige for dem i løpet av de neste 10 årene, mener flertall at disse produktene i meget eller ganske stor grad vil kunne bidra til at de kan bo lenger i eget hjem. Andelen som mener at produktet i meget eller ganske stor grad vil kunne bidra til at de kan bo hjemme lenger i eget hjem er størst for trygghetsalarm som kan varsle noen som kan hjelpe (82 %), videokommunikasjon med helsepersonell (75 %), fallsensorer som kan varsle noen som kan hjelpe (74 %) og komfyrvakt (71 %). Dette er altså andeler av de som har oppgitt at disse hjelpemidlene kan være relevante og nyttige for dem i løpet av de neste 10 årene.

Ettersom respondentene kun vurderte de produktene de selv mente vil kunne være relevante og nyttige for dem i løpet av de 10 neste årene, er basene små for enkelte av produktene. Vurdering av forskjeller mellom undergrupper må derfor gjøres med varsomhet. Det er små forskjeller mellom undergrupper på dette spørsmålet. Det er liten forskjell på kvinner og menn, og i tilfellene hvor det er en forskjell er kvinnene i større grad positive til at de tekniske hjelpemidlene vil kunne bidra til at de kan bo hjemme lenger.

I likhet med det vi har sett tidligere, svarer «De skeptiske» sjeldnere enn snittet at de tekniske hjelpemidlene de mener kan være relevante og nyttige i løpet av de 10 neste årene, i *meget* eller *ganske stor grad* vil kunne bidra til at de kan bo lenger i eget hjem. Samtidig svarer de oftere enn snittet i *noen grad*. Dette gjelder blant annet GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg og som kan varsle andre, hvor 49 % av «De skeptiske» svare at dette i meget stor eller ganske stor grad vil kunne gjøre at de kan bo lenger i eget hjem, mot 66 % i snitt for alle spurte. 37 % av «De skeptiske» svarer at dette i noen grad vil kunne gjøre at de kan bo lenger hjemme, mot 26 % i snitt for alle spurte.

«De optimistiske» er nettopp dette, optimistiske. De svarer oftere enn snittet at flere av de tekniske hjelpemidlene som er relevante i løpet av de 10 neste årene, i *meget* eller *ganske stor grad* vil kunne gjøre at de kan bo lenger i eget hjem. Blant annet gjelder dette for GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer vedkommende og kan varsle pårørende, hvor 75 % av «De optimistiske» vurderer at dette i *meget* eller *ganske stor grad* vil kunne gjøre at de kan bo lenger hjemme, mot 66 % for gjennomsnittet av alle spurte. Ser vi videre på videokommunikasjon med helsepersonell oppgir 57 % av «De skeptiske» at dette vil kunne gjøre at de kan bo lenger i eget hjem i *meget* eller *ganske stor grad*, mot hele 83 % av «De optimistiske». Her er gjennomsnittet på 74 %. «De teknologisk selvsikre» skiller seg ikke nevneverdig ut i sine svar på dette spørsmålet.

For å kartlegge finansieringen av tekniske hjelpemidler, har vi også spurt medlemmene om hvem de mener bør betale for produktene de tror kan bli relevante og nyttige for dem i løpet av de neste 10 årene. Resultatene er fremstilt i figur 7. Antallet som har fått de ulike alternativene stilt er oppgitt i parentes etter hvert alternativ. Figuren er sortert etter andelen som har svart at de selv skal betale, fra høy til lav.

Figur 7: For hver av produktene du svarte tidligere at kunne være relevante og nyttige for deg i fremtiden, hvem mener du bør betale for produktet? (Respondentene fikk kun vist de alternativene de selv har svart at kan være relevante og nyttige de neste 10 årene. Antallet respondenter per alternativ er oppgitt i parentes i figuren. Tallene i stolpene er i prosent.)

Vi har tidligere sett at trygghetsalarm som man bærer med seg som kan varsle noen som kan hjelpe er det tekniske hjelpemiddelet som i størst grad oppleves å kunne bidra til at man kan bo hjemme lenger, blant de som tror dette hjelpemiddelet kan være relevant og nyttig for dem i løpet av de neste 10 årene. For dette hjelpemiddelet finner vi også høyest andel som mener at det offentlige bør bidra med finansiering. 44 % av respondentene som tror at dette hjelpemiddelet kan være relevant og nyttig for dem i løpet av de 10 neste årene, oppgir at dette bør betales av stat eller kommune, mens 27 % oppgir at de selv og det offentlige bør dele på kostnadene. Bare 9 % mener at det kun er de selv som skal finansiere dette.

Et hjelpemiddel som skiller seg ut er komfyrvakten. 46 % av respondentene som mener at dette hjelpemiddelet kan være relevant og nyttig for dem i løpet av de neste 10 årene, svarer at dette er noe de selv burde betale for. Her er det stor forskjell mellom medlemmene til de to forbundene. 56 % av respondentene fra Huseierne som tror dette hjelpemiddelet kan være relevant og nyttig for dem i løpet av de neste 10 årene, mener at de selv skal betale for dette, mot 34 % av respondentene fra Pensjonistforbundet. I tilfeller hvor det er en forskjell mellom forbundene på dette spørsmålet, svarer respondentene fra Pensjonistforbundet sjeldnere enn respondentene fra Huseierne at det er de selv som skal betale for hjelpemiddelet.

Det er enkelte forskjeller mellom de tre segmentene i forhold til oppfatning av hvem som bør betale for de ulike tekniske hjelpemidlene. Der hvor det er forskjeller ser vi at «De teknologiske selvsikre» i større grad enn snittet oppgir at de bør betale for hjelpemidlene selv. Dette kan henge sammen med at «De teknologisk selvsikre» i snitt har høyere inntekt enn alle de spurte. Dette gjelder eksempelvis innbrudds- og brannalarm som varsler andre (46 % mot 30 % i snitt), komfyrvakt (59 % mot 46 % i snitt), dørkamera som viser hvem som ringer på (68 % mot 52 % i snitt) og talestyrte assistenter (63 % mot 44 % i snitt). Vi ser også at disse i større (19 %) grad enn gjennomsnittet (10 %) oppgir at de selv bør betale for fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme.

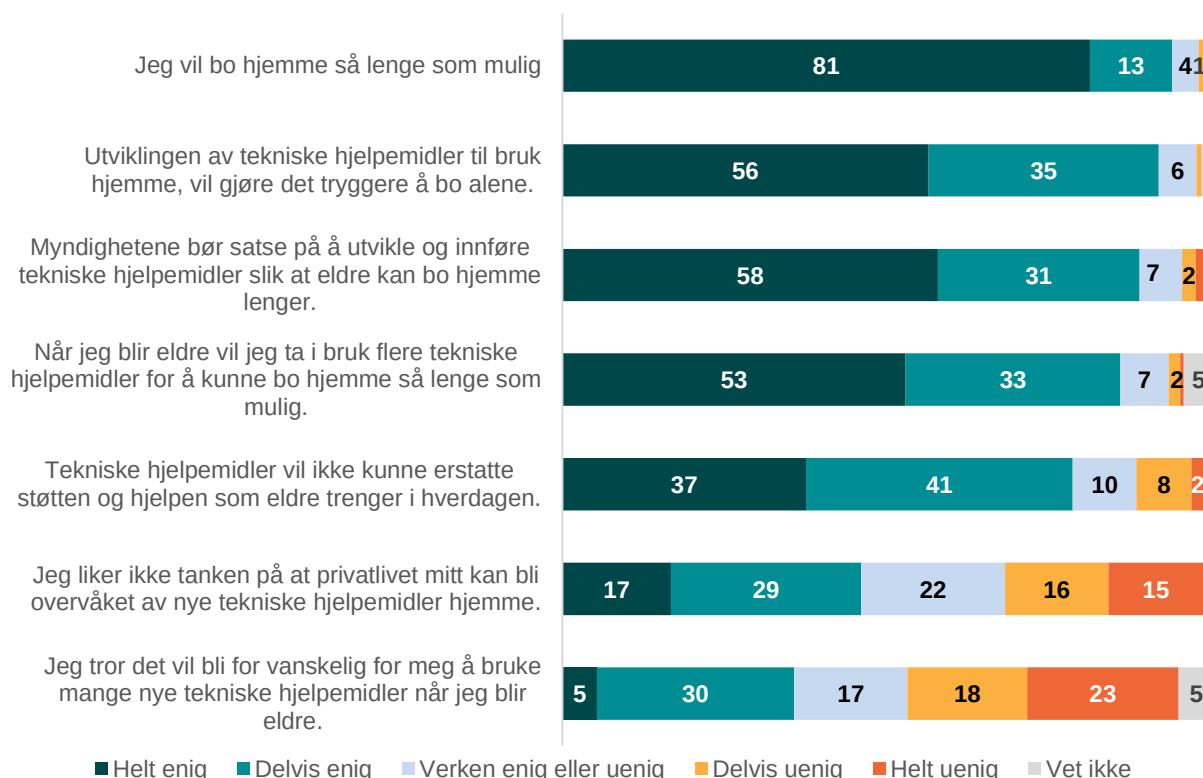
Resultatene viser at de tekniske hjelpemidlene som er forbundet med alderdom, sykdom eller helse i større grad forventes å skulle betales av stat/kommune, mens den teknologien som er mer rettet mot folk flest forventes å skulle betales av brukeren selv. Trygghetsalarm, videokommunikasjon med helsepersonell, fallsensorer, kroppssensorer og til en viss grad elektronisk medisindispenser forventes å hovedsakelig bli dekket av staten, eller i samarbeid mellom staten og en selv. Ser vi derimot på komfyrvakt, dørkamera som viser hvem som ringer på og robotstøvsuger/-plenklipper er det tydelig en overvekt som mener at de selv bør betale for dette. Trygghetsalarm forbindes kanskje oftere med velferdsteknologi og hjelp fra hjelpemiddelsentralen hos NAV, mens for eksempel robotstøvsuger/-plenklipper i større grad forbindes med teknologi for den generelle befolkningen.

Holdninger til tekniske hjelpemidler

Vi har også spurt medlemmene om de er enige eller uenige i en rekke påstander om holdninger til og bruk av tekniske hjelpemidler. Det er disse spørsmålene som er grunnlaget for segmenteringsanalysene vi har gjennomført. I den følgende delen av rapporten går vi gjennom resultatene for disse holdningsspørsmålene.

Figur 8 viser svarene på spørsmål 10. Dette spørsmålet er sortert på andel svart *helt* eller *delvis enig* i de ulike påstandene. Spørsmålene er laget for å kartlegge medlemmenes holdninger til det å bo hjemme lenger og mulighetene for at tekniske hjelpemidler kan bidra til dette, samt eventuelle barrierer for å ta i bruk tekniske hjelpemidler.

Figur 8: Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn? (n=1153. Tallene er i prosent.)

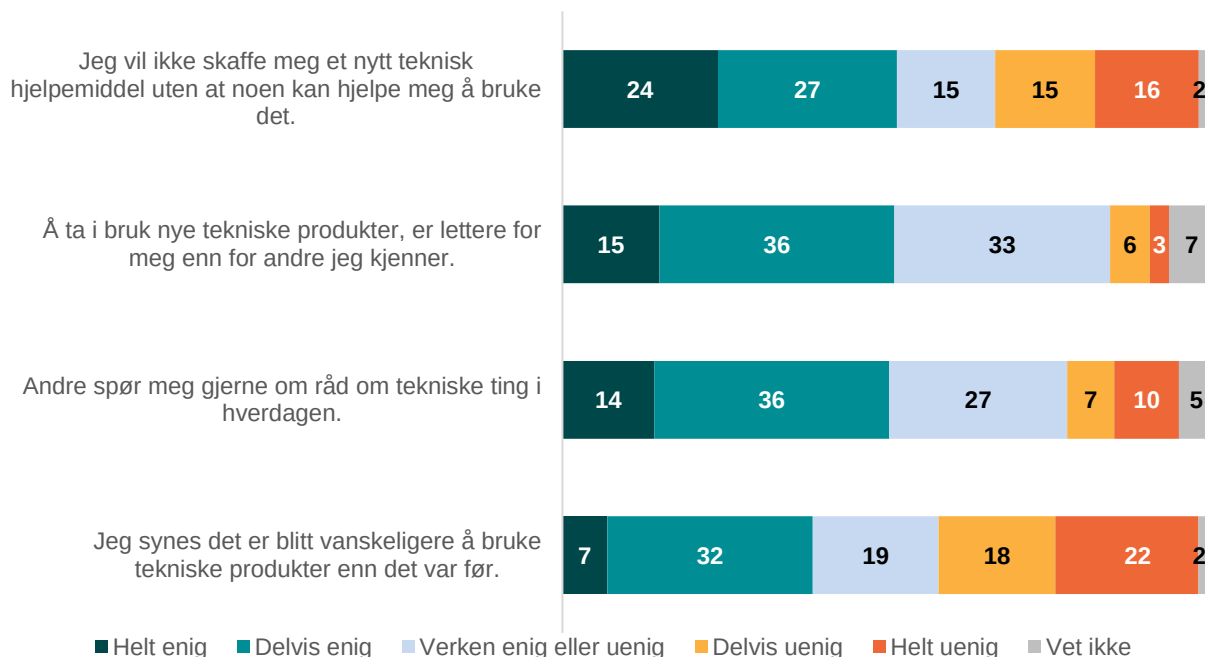

Hele 94 % av de som har deltatt i denne undersøkelsen oppgir at de er helt eller delvis enige i at de ønsker å bo hjemme så lenge som mulig. Hele 81 % er *helt* enig i dette. Her er det generelt små forskjeller mellom undergruppene. Det er også stor enighet om at tekniske hjelpemidler vil bidra til at flere kan bo hjemme lenger. 91 % av respondentene er helt eller delvis enige i at *utviklingen av tekniske hjelpemidler til bruk hjemme, vil gjøre det tryggere å bo alene*, og det er ingen signifikante forskjeller mellom medlemmene til de to forbundene med hensyn til dette. Hele 89 % er helt eller delvis enige i at *myndighetene bør satse på å utvikle og innføre tekniske hjelpemidler slik at eldre kan bo hjemme lenger*. Også her er det stor enighet mellom forbundenenes medlemmer. Videre ser vi også at 86 % oppgir at de selv når de blir eldre vil *ta i bruk flere tekniske hjelpemidler for å kunne bo hjemme så lenge som mulig*.

Samtidig tror et fåtall at de tekniske hjelpemidler vil kunne erstatte støtten og hjelpen som eldre trenger i hverdagen. Hele 78 % er enige i at *tekniske hjelpemidler ikke vil kunne erstatte støtten og hjelpen som eldre trenger i hverdagen*. Andelen som er enige i at tekniske hjelpemidler ikke vil kunne erstatte denne støtten og hjelpen øker også med stigende alder. Blant de yngste i undersøkelsen (55 - 64 år) er 73 % enige i dette, mot 84 % blant de eldste (85 år +).

Spørsmålene som vises i figur 8 og 9 danner grunnlaget for segmentene vi har sett på gjennomgående i rapporten, og det kan derfor være tydelige forskjeller i svar mellom segmentene på disse spørsmålene. 64 % av «De skeptiske» er *helt* eller *delvis* enige i at *når de blir eldre vil de ta i bruk flere tekniske hjelpemidler for å kunne bo hjemme så lenge som mulig*. Tilsvarende andel er betydelig høyere blant «De teknologisk selvsikre»; 94 % og blant «De optimistiske»; 98 %. Lignende trender finner vi også når det gjelder om *myndighetene bør satse på å utvikle og innføre tekniske hjelpemidler slik at eldre kan bo hjemme lenger*. Her er 70 % av «De skeptiske» enige i dette, mot 95 % av «De teknisk selvsikre» og samtlige av «De optimistiske».

Figur 9: Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn? (n=1153. Tallene er i prosent.)

Samtidig som nær 9 av 10 (86 %) ser for seg å ta i bruk flere tekniske hjelpemidler når de blir eldre for å kunne bo hjemme lenger, svarer ca. halvparten av respondentene at de *ikke vil skaffe seg et nytt teknisk hjelpemiddel uten at noen kan hjelpe dem med å bruke dette*. Det er viktig for mange at det er mulig å få bistand til å bruke ny teknologi. Her er det store forskjeller i svar mellom medlemmene til de to forbundene. Blant medlemmene i Huseierne ser vi at andelen som er enig i at de ikke vil skaffe seg et nytt teknisk hjelpemiddel uten at noen kan hjelpe dem med å bruke det er på 40 %, mot 66 % blant medlemmene i Pensjonistforbundet. Denne forskjellen mellom medlemsgruppene kan i stor grad relateres til alder. Vi ser at blant de yngste som er med i undersøkelsen (55-64 år) er kun 35 % enige i dette, mot 77 % blant de eldste (85 år +).

Resultatene viser også at nær 4 av 10 (39 %) opplever at *det er blitt vanskeligere å bruke tekniske produkter enn det var før*. Denne andelen øker med stigende alder, hvor 32 % av de i alderen 55-64 år oppgir at de opplever at det er blitt vanskeligere, mot 60 % av de som er 85 år eller eldre.

Respondentene ble også bedt om å se for seg at et elektronisk produkt de har hjemme ikke virker som det skal, og svare på hva det første de vil gjøre da er. Figur 10 viser svarfordelingen på dette spørsmålet.

Figur 10: Se for deg at et elektronisk produkt du har hjemme, som smarttelefon, nettbrett, PC, TV-boks eller lignende, ikke virker som det skal. Hva er det første du gjør? (n=1153. Tallene er i prosent.)

I tilfeller hvor respondenten har et elektronisk produkt hjemme som ikke fungerer som det skal, oppgir en tredjedel at de først prøver å ordne det selv før de foretar seg noe annet. 25 % svarer at det første de gjør er så spørre andre om hjelp. Andelen som oppgir at de ville spurt andre først øker med stigende alder. Blant de i alderen 55-64 år oppgir 42 % at de prøver å ordne det selv, mens 33 % svarer at det første de gjør er å søke på internett for å finne ut hva som skal gjøres. Blant de i alderen 85 år + er det 16 % som forsøker å ordne det selv, mens 3 % søker på internett for å finne ut hva som skal gjøres. Hele 46 % av «De teknologisk selvsikre» oppgir at de prøver å ordne problemet selv først, mot 33 % i gjennomsnitt. 29 % av «De skeptiske» og «De optimistiske» svarer det samme.

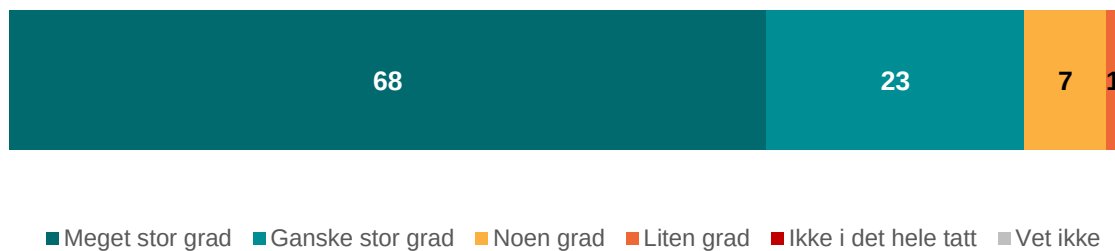
Vi har også spurt respondentene om de har noen råd til de som utvikler tekniske hjelpemidler for å gjøre det mulig for eldre å bo hjemme lenger. Dette var et åpent spørsmål, og flere av de som har oppgitt noe svarer at brukervennlighet er viktig, samt forståelige instruksjonsmanualer. Det oppgis også ofte at det er viktig med opplæring i bruk, intuitive løsninger samt å inkludere brukerne i utviklingen av hjelpemiddelet. Flere av respondentene tar gjerne i bruk teknologi som muliggjør lengre botid hjemme, så lenge teknologien er intuitiv å ta i bruk eller de har muligheten til få bistand til å lære seg denne.

Tjenester i hjemmet

Vi har også stilt respondentene spørsmål om tjenester eller hjelp de kan behov for i hjemmet. Formålet med de følgende spørsmålene har vært å kartlegge i hvilken grad respondentene har behov for bistand hjemme, utbredelsen av bruken til enkelte tjenester som mottas i hjemmet, finansieringen av disse, samt muligheten for at slike tjenester kan bidra til at respondenten kan bo lenger i eget hjem.

I figur 11 ser vi hvordan respondentene vurderer egen evne til å gjøre praktiske gjøremål hjemme, som de har vært vant til å ordne selv.

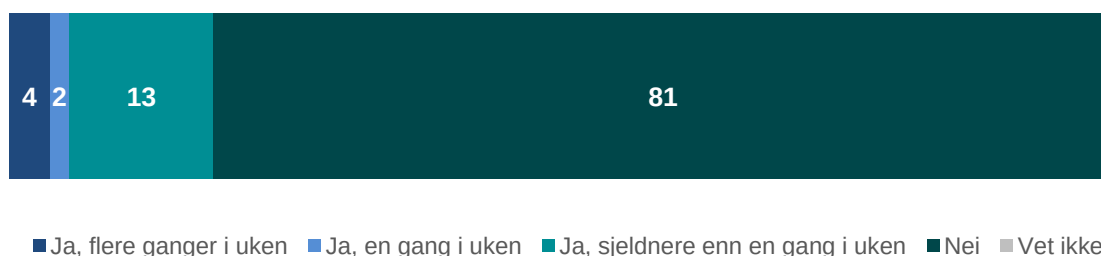
Figur 11: I hvilken grad er du nå i god nok form til å gjøre praktiske gjøremål hjemme, som du har vært vant til å ordne selv? (n=1153. Tallene er i prosent.)

9 av 10 (91 %) svarer at de i meget eller ganske stor grad er i god nok form til å gjøre praktiske gjøremål hjemme som de har vært vant til å ordne selv. Naturlig nok ser vi at andelen som opplever dette er noe lavere blant de som er 85 år + (60 %) og de med litt eller meget dårlig helse (63 %).

Respondentene har også svart på om de mottar regelmessig hjelp i hjemmet fra andre som ikke bor der. Resultatene fremgår av figur 12.

Figur 12: Er de noen som ikke bor i din husstand som regelmessig pleier å hjelpe deg med praktiske gjøremål hjemme? (n=1153. Tallene er i prosent.)

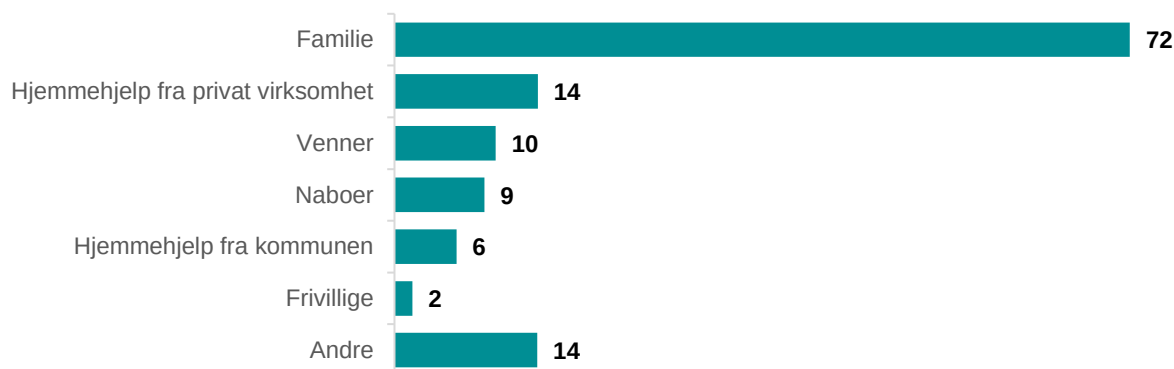

Et fåtall av respondentene i denne undersøkelsen mottar regelmessig hjelp i hjemmet fra andre som ikke bor i samme husstand. Bare 4 % mottar hjelp flere ganger i uken, 2 % en gang i uken og 13 % mottar hjelp sjeldnere enn en gang i uken. Hele 81 % oppgir at de ikke mottar regelmessig hjelp i hjemmet. Andelen som mottar slik hjelp øker som forventet med alderen. Blant respondentene i alderen 55 – 64 år er andelen som mottar regelmessig hjelp hjemme kun 12 %, mot 44 % blant de i alderen 85 år +.

«De teknologisk selvsikre» mottar i mindre grad enn snittet regelmessig hjelp i hjemmet fra noen som ikke bor i sin husstand. Blant disse svarer 8 % at de regelmessig mottar hjelp, mot 18 % av «De skeptiske» og 25 % av «De optimistiske».

Figur 13 viser hvem det er som hjelper de respondentene som mottar regelmessig hjelp i hjemmet.

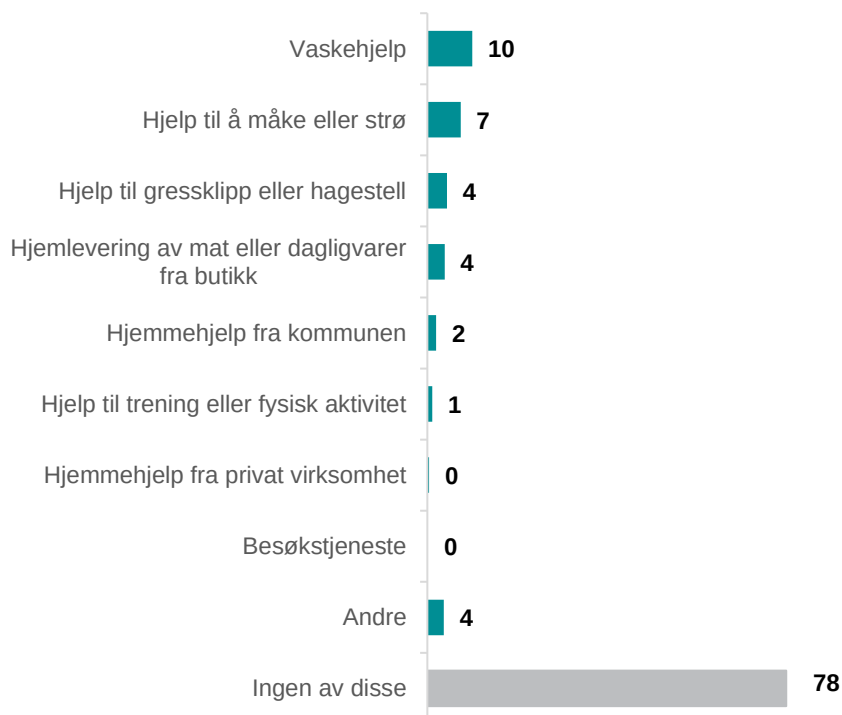
Figur 13: Hvem er det som hjelper deg i hjemmet? (n=213 / Kun stilt til de som har oppgitt at de regelmessig får hjelp fra noen andre som ikke bor i deres husstand flere ganger i uken, en gang i uken, eller sjeldnere enn en gang i uken. Tallene er i prosent.)

Over 7 av 10 som mottar regelmessig hjelp i hjemmet oppgir at det er familie som hjelper. Under alternativet «Andre» inngår i hovedsak vaskehjelp eller renholdsarbeidere.

Vi har også bedt respondentene om å svare på bruk av ulike typer tjenester hjemme. Svarfordelingen er fremstilt i figur 14.

Figur 14: Mottar eller bruker du noen av disse tjenestene hjemme? (n=1153. Tallene er i prosent.)

Nær 8 av 10 mottar ingen tjenester hjemme. Den tjenesten som flest oppgir at de mottar er vaskehjelp (10 %). 37 % av de eldste (85 år +) mottar vaskehjelp i hjemmet, mot 5 % av de yngste (55-64 år). En liten andel (4 %) har oppgitt at de mottar «Andre tjenester». Det er primært hjelp til enkle gjøremål i hjemmet og generelt vedlikehold. En større andel av respondentene som har litt eller meget dårlig helse oppgir at de mottar en eller annen form for tjenester hjemme (56 %) sammenlignet med gjennomsnittet (78 %).

De som mottar tjenester i hjemmet ble spurt om de betaler for de tjenestene de mottar eller ikke. Svarfordelingen er presentert i figur 15.

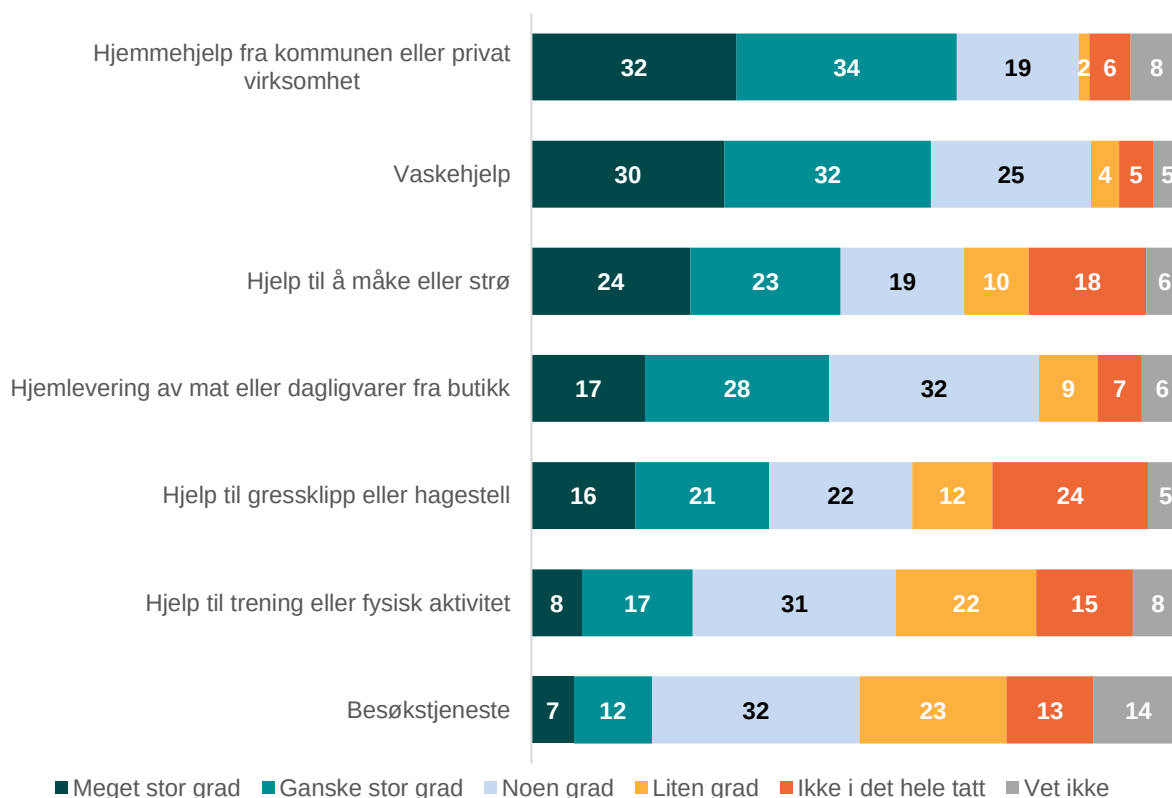
Figur 15: Hvilke av disse tjenestene betaler du for selv? (Respondentene fikk kun vist tjenestene de selv mottar. Antallet som har fått vist hvert alternativ er oppgitt i parentes i figuren. Tall etter stolpene er i prosent)

95 % av de som mottar vaskehjelp betaler for dette selv, mens det samme er tilfellet for 59 % av dem som mottar hjelp til å måke eller strø og for 88 % av de som mottar hjemlevering av mat eller dagligvarer fra butikk.

Samtlige respondenter ble bedt om å ta stilling til hvorvidt de tror at ulike tjenester i hjemmet vil kunne bidra til at de som gamle vil kunne bo lenger hjemme i sin egen bolig. Resultatene fremgår av figur 16.

Figur 16: I hvilken grad tror du følgende tjenester vil kunne gjøre at du som gammel vil kunne bo lenger hjemme i din egen bolig? (n=1153. Tallene er i prosent.)

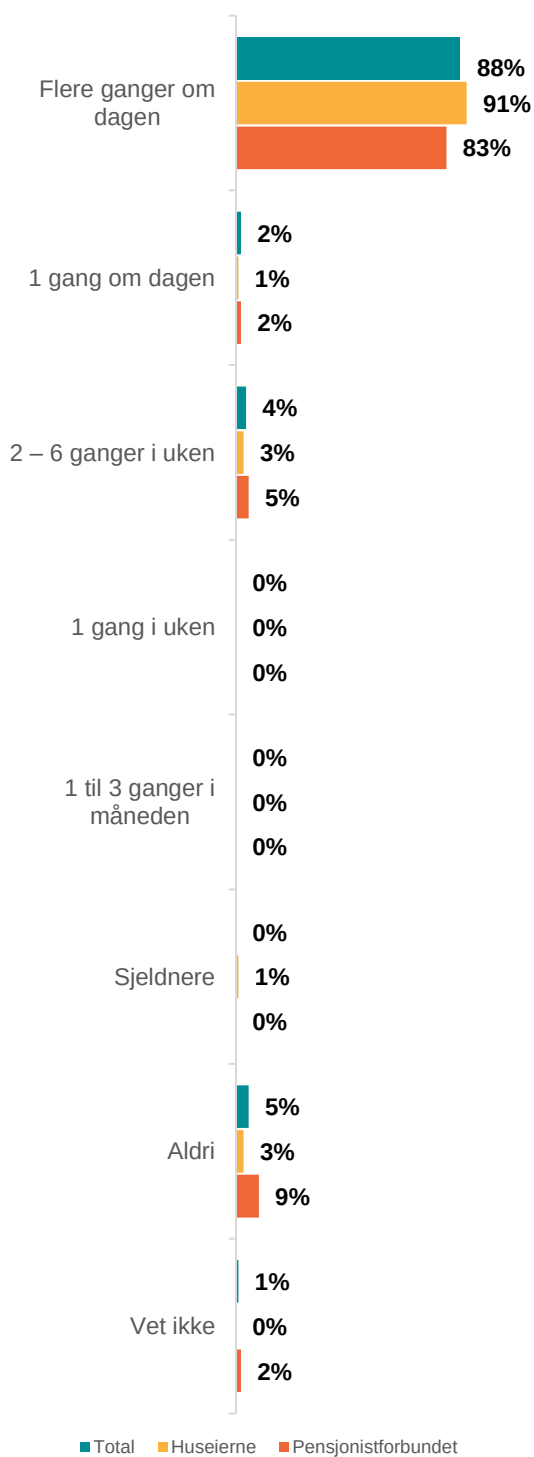
Nær 2 av 3 tror at det å ha *hjemmehjelp fra kommunen eller privat virksomhet* i meget eller ganske stor grad vil gjøre at de som gamle vil kunne bo lenger hjemme i egen bolig. En annen viktig tjeneste for mange er muligheten til å få vaskehjelp, 62 % oppgir at dette i meget eller ganske stor grad kan vil bidra til at de kan bo hjemme lenger. Resultatene viser at det er mange som mener det vil ha stor betydning for kunne bo hjemme lenger at de får hjelp til enkle gjøremål som de før kunne gjøre selv, som vask og matlaging.

Avslutningsvis i undersøkelsen spurte vi også respondentene om de hadde noen andre kommentarer til tematikken i denne undersøkelsen. Flere av respondentene gir uttrykk for at de gjerne tar i bruk ny teknologi for å bo lenger hjemme, men at det ikke bør være noen tvang for de som ikke føler seg trygge alene og at menneskelig kontakt fortsatt vil være viktig for mange. En stor andel oppgir også at de er i god form, og at det er vanskelig å se for seg hvilke behov de vil ha i fremtiden. Samtidig nevnes det at det er viktig med opplysning om muligheter og mulige hjelpemidler tidlig, slik at de er klar over mulighetene som fins. Det er også enkelte som ble opplyst av denne undersøkelsen og var glad for at den ble gjennomført, slik at de fikk bedre oversikt over hvilke tekniske hjelpemidler som finnes.

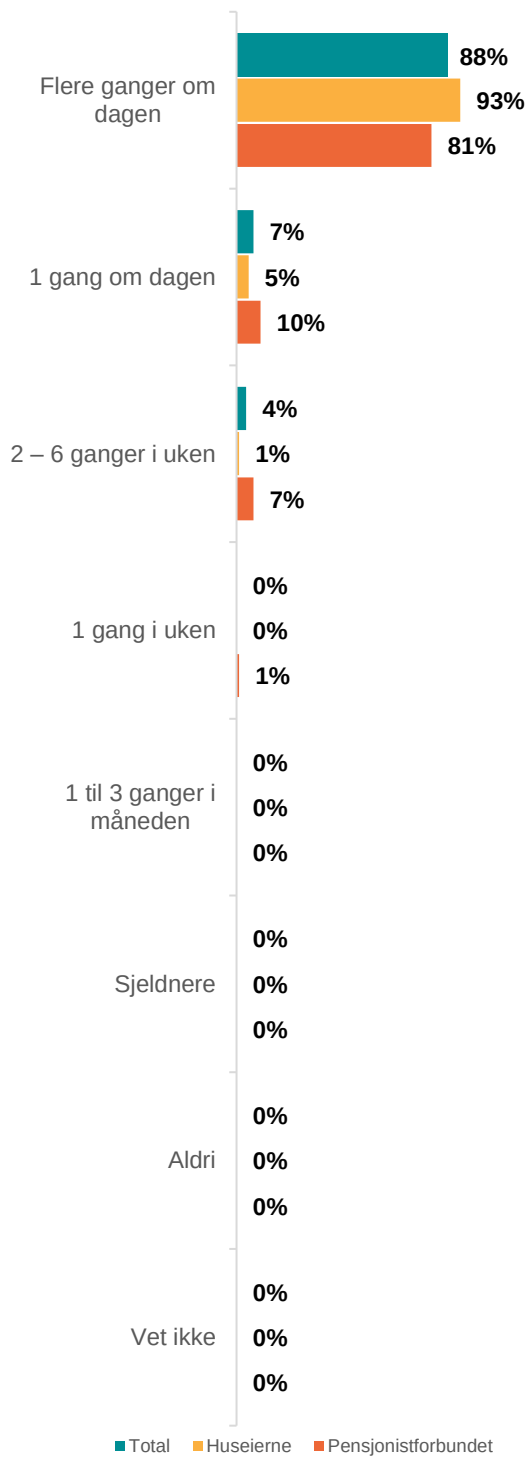
Bakgrunnsinformasjon

De fleste av respondentene som har deltatt i denne undersøkelsen bruker smarttelefon flere ganger om dagen. Nær 9 av 10 bruker smarttelefon og internett flere ganger daglig.

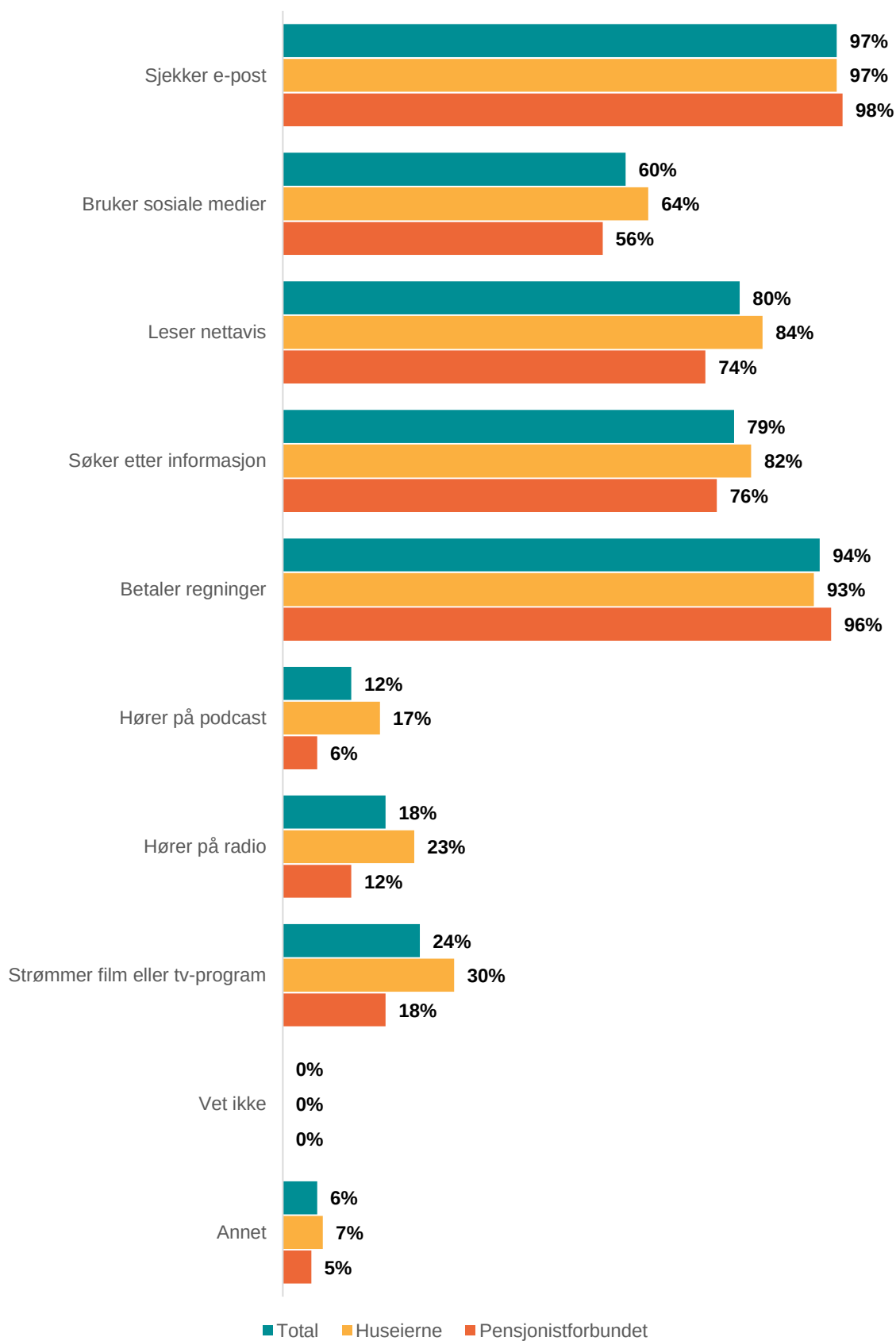
Figur 17: Hvor ofte bruker du smarttelefon?
(n=1153)

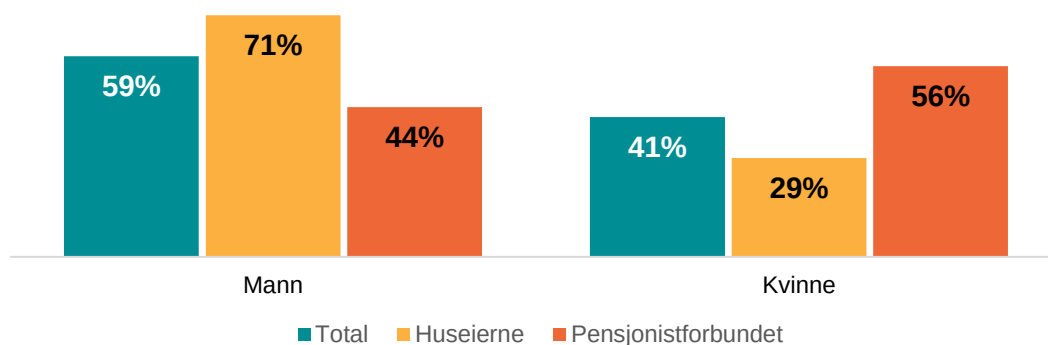
Figur 18: Hvor ofte vil du anslå at du på internett?
(n=1153)

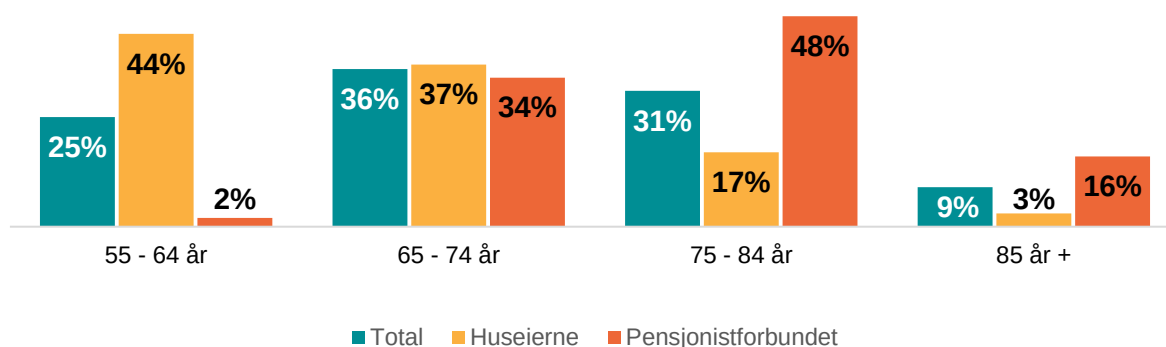
Figur 19: Når du er på internett, hva er det du vanligvis gjør? (n=1147 / kun stilt til de som har oppgitt at de er på internett.)

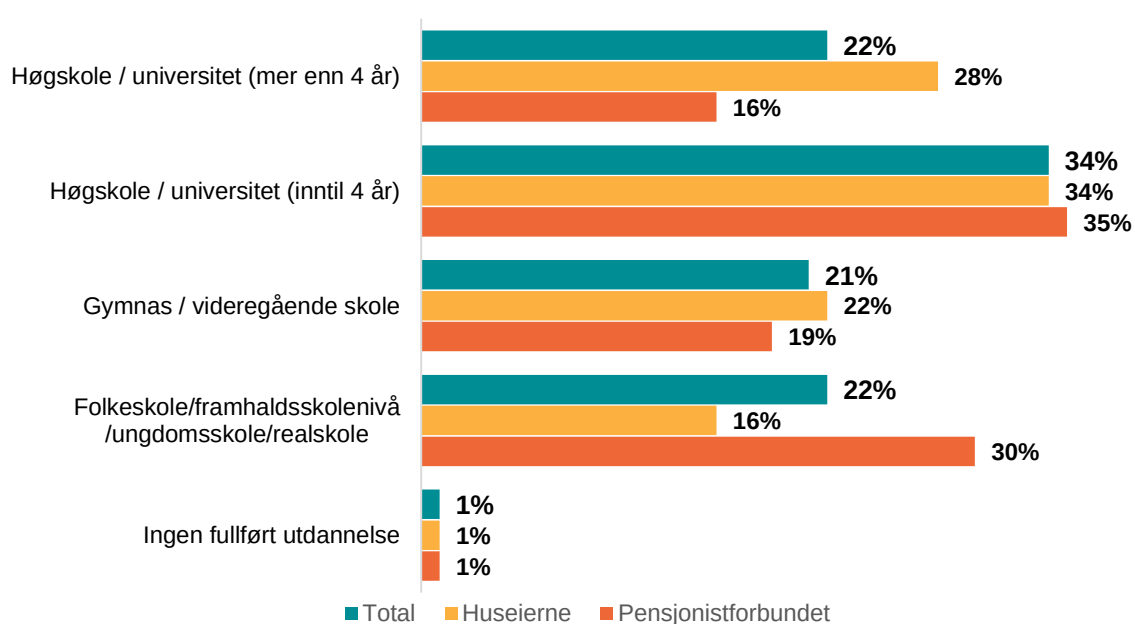
Figur 20: Er du? (n=1153)

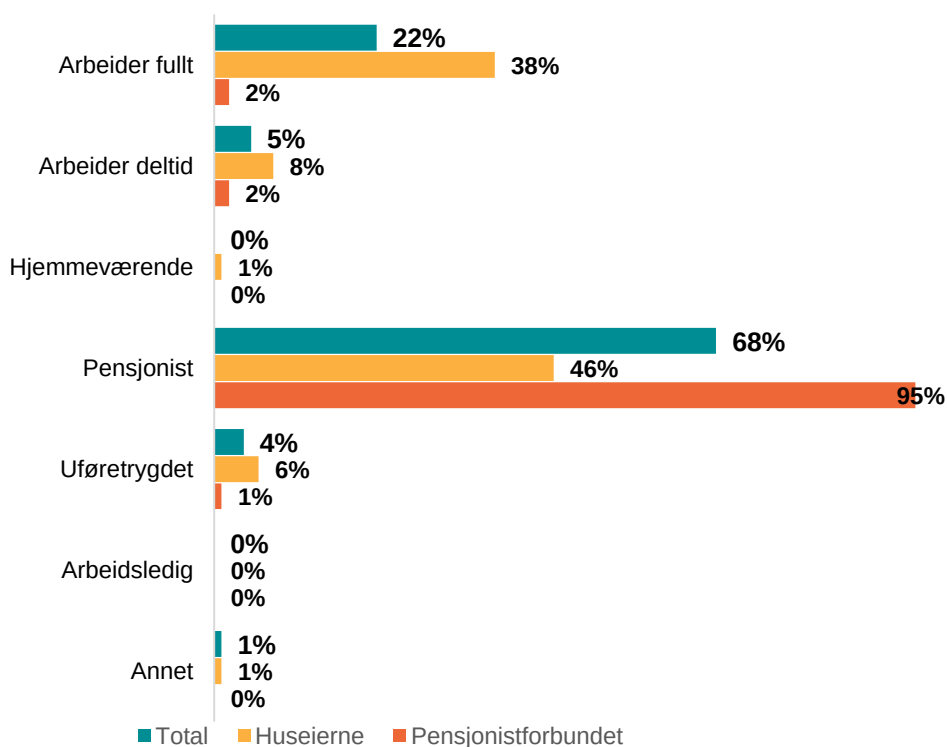
Figur 21: Hva er din alder? (n=1153)

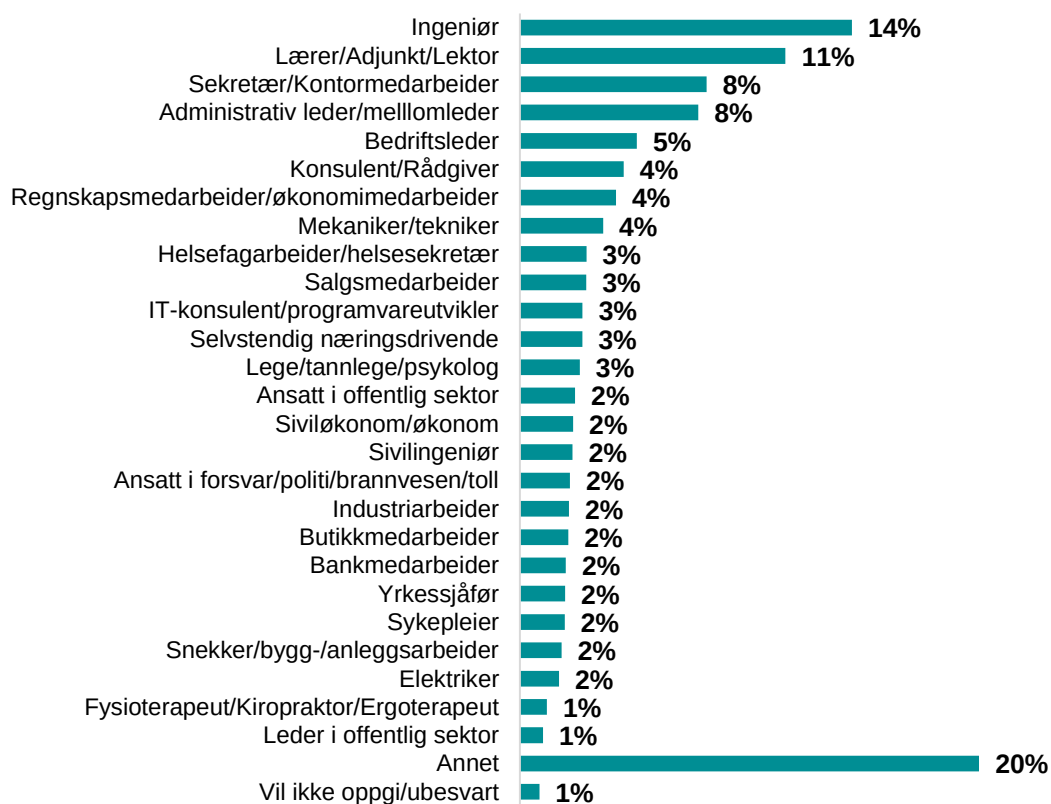
Figur 22: Hva er din høyeste fullførte utdanning? (n=1153)

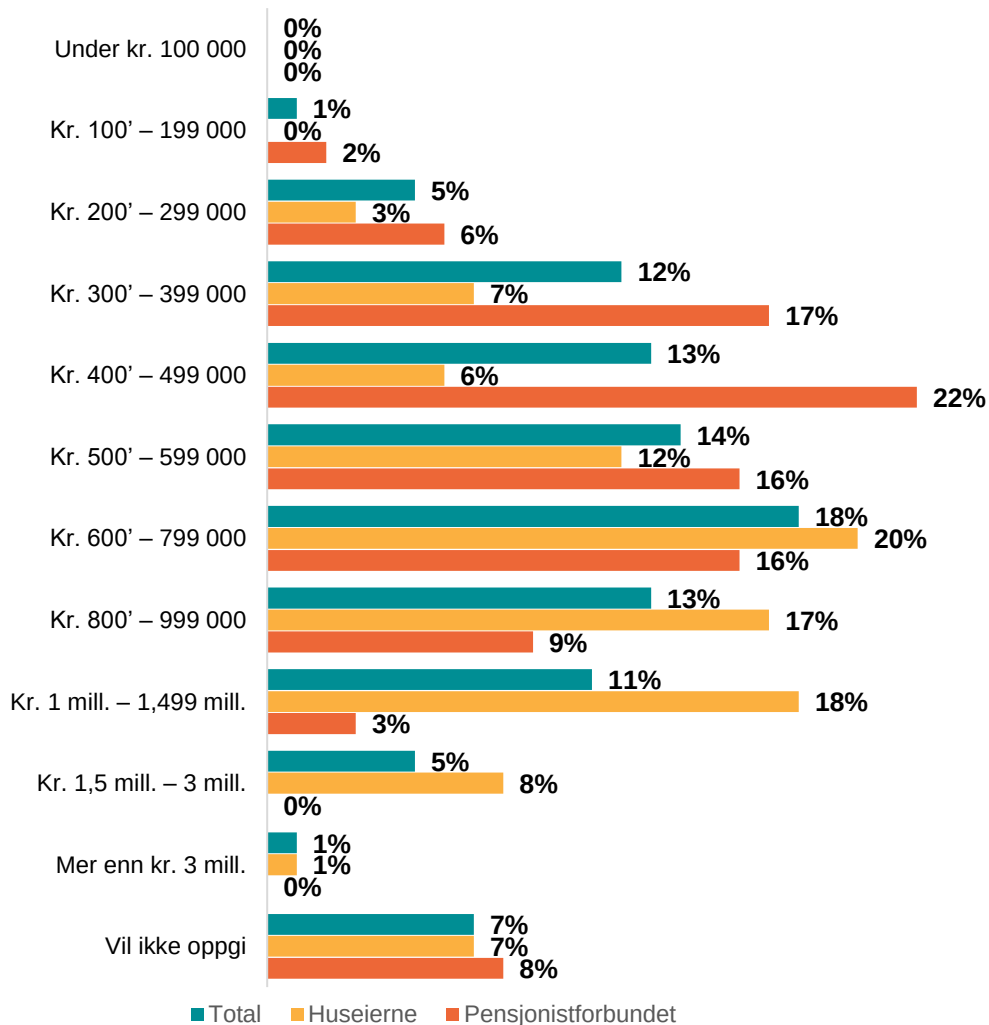
Figur 23: Hvilken av de følgende passer best for din situasjon i dag? (n=1153)

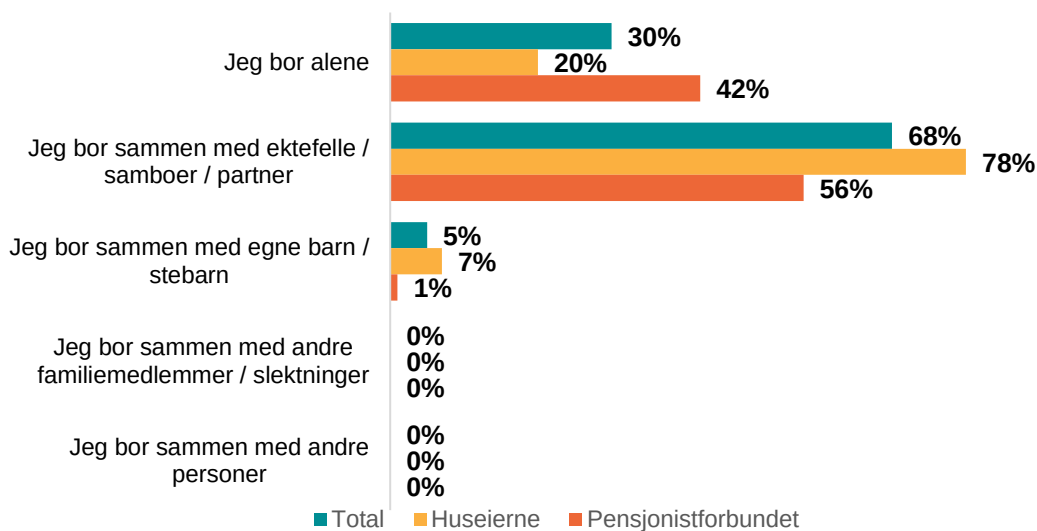
Figur 24: Hvilket yrke har du eller har du hatt? (n=1153 / Kodet åpent spørsmål)

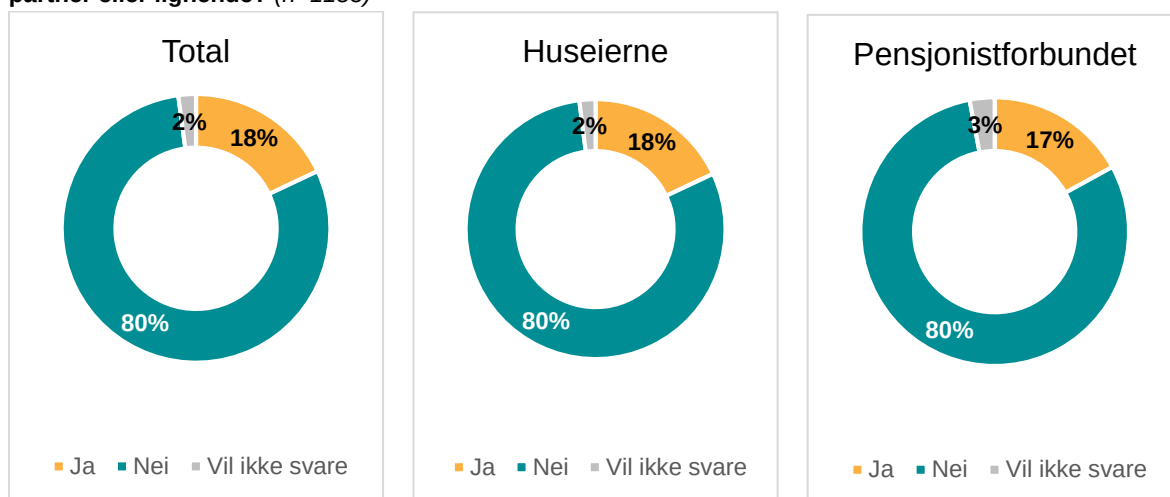
Figur 25: Hva er husstandens samlede brutto inntekt per år? Altså samlet før skatt og avdrag? (n=1153)

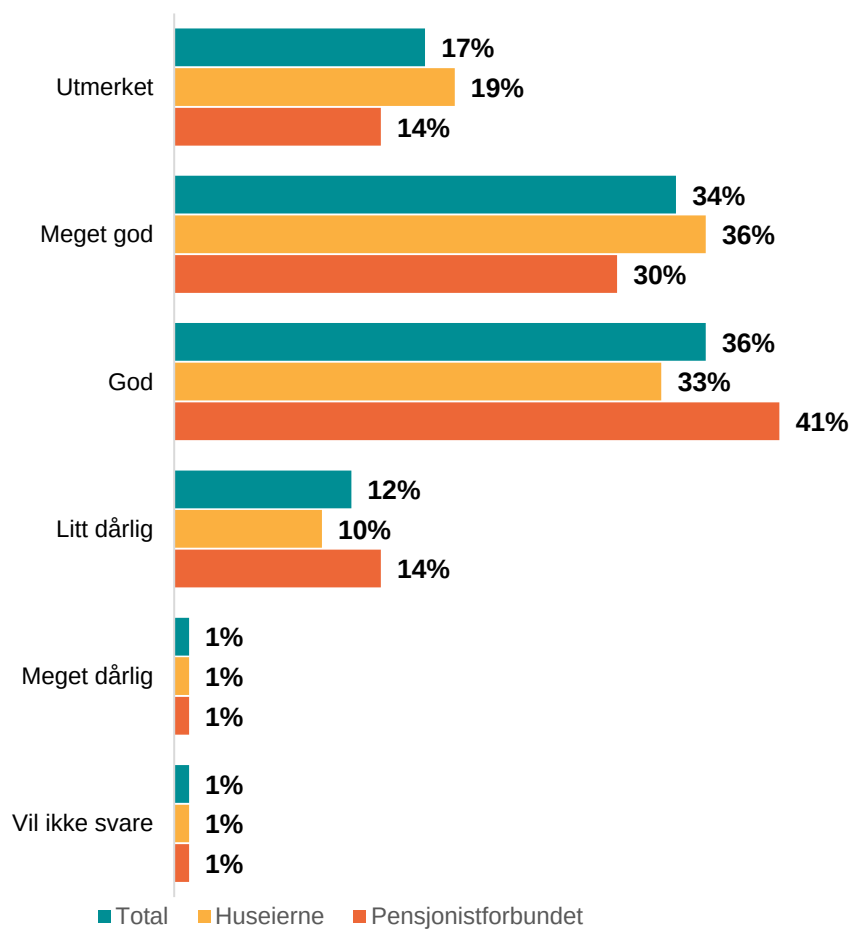
Figur 26: Hvem bor du sammen med? (n=1153)

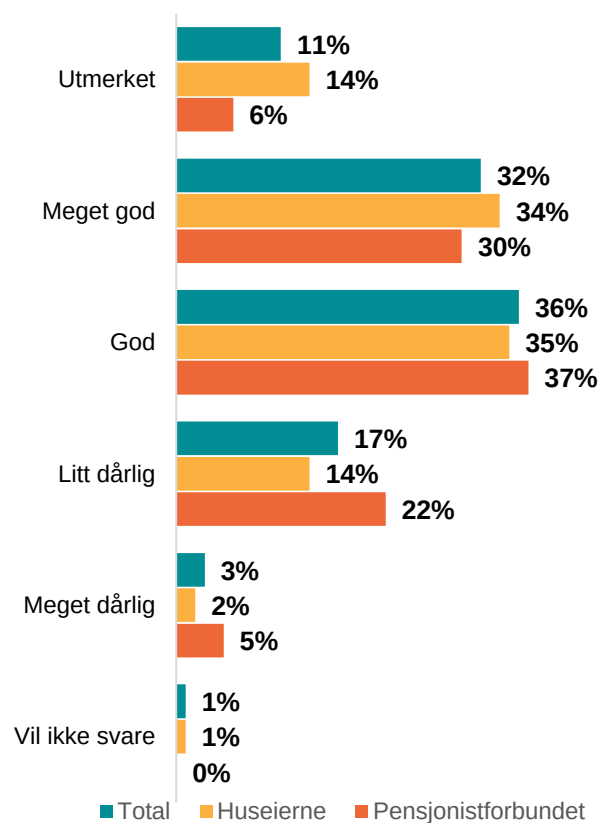
Figur 27: Har du i løpet av de siste 5 årene hatt ansvar for pleie av eldre pårørende, som foreldre, søsken, partner eller lignende? (n=1153)

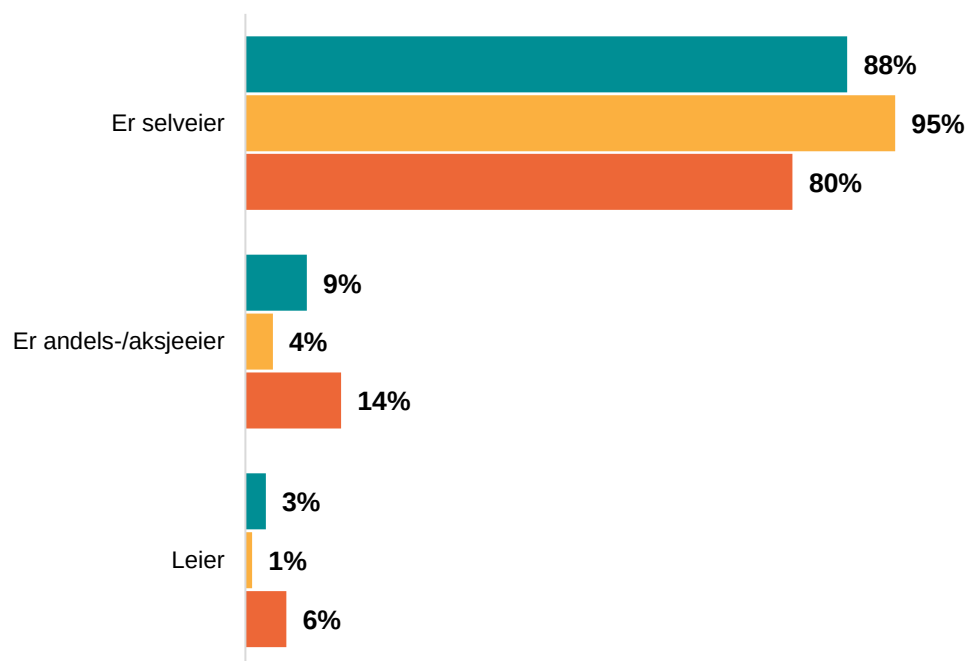
Figur 28: Vil du si at din helse stort sett er... (n=1153)

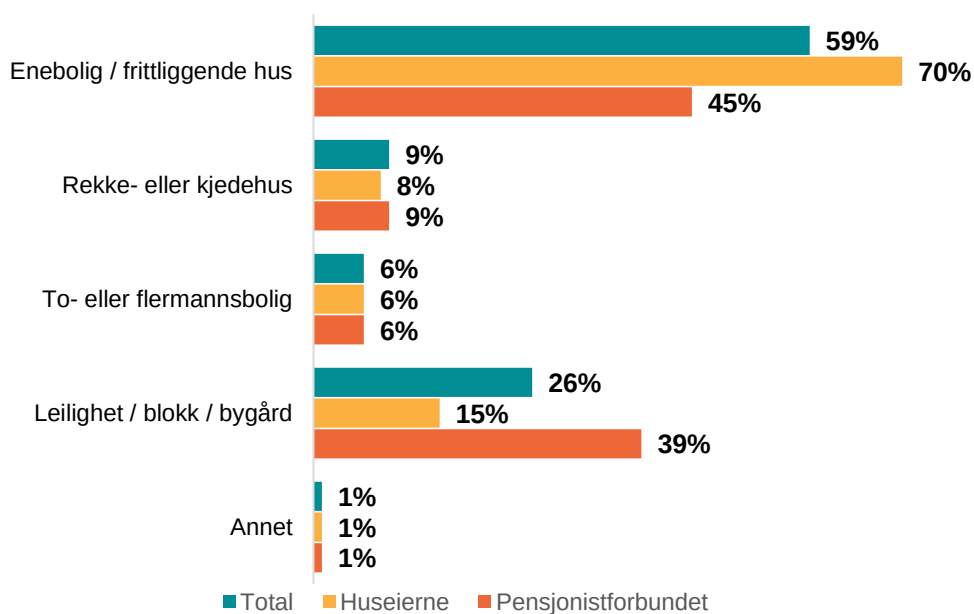
Figur 29: Vil du si at helsen til din ektefelle/samboer/partner stort sett er... (n=785 / Kun stilt til de som har svart at de bor sammen med ektefelle/samboer/partner.)

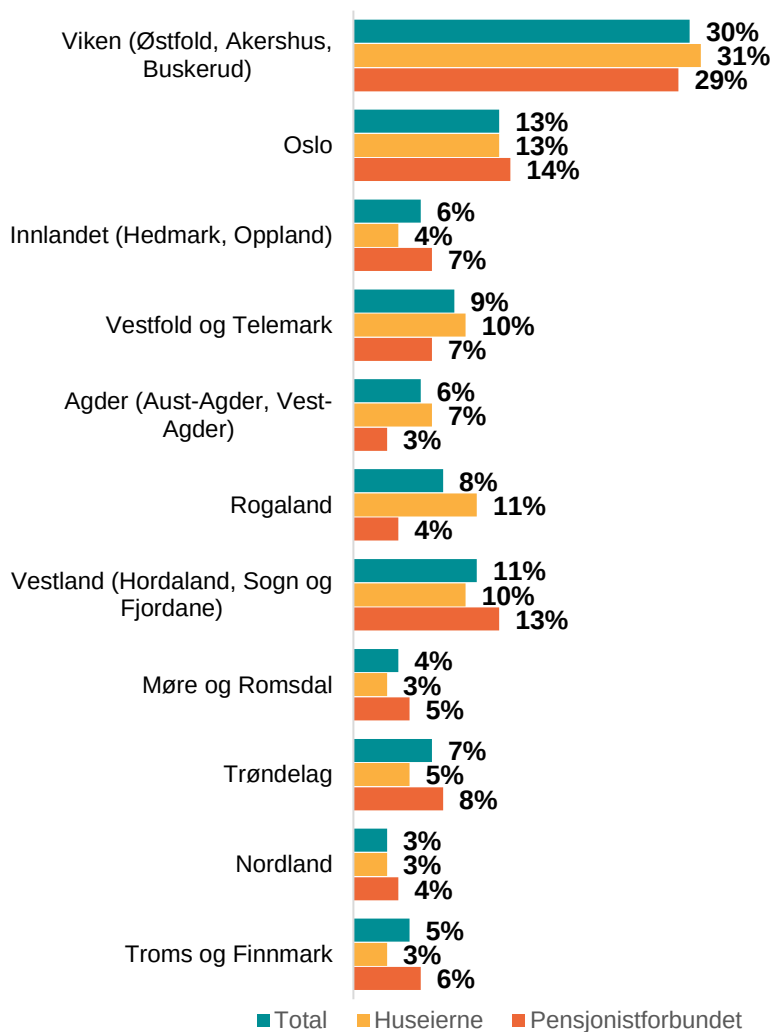
Figur 30: Eier eller leier du/dere boligen du/dere bor i? (n=1153)

Figur 31: Hvilken hustype bor du i? (n=1153)

Figur 32: Hvilket fylke bor du i? (n=1153)

Vedlegg: Spørreskjema

Information
Nå vil du få se noen tekniske produkter som kan gjøre hverdagen enklere for noen.

q1a	Hvor godt kjenner du til følgende? Flere svar mulig.					
	Bruker / har selv hjemme	Kjenner andre som bruker	Kjenner ganske godt til	Har bare hørt om	♦ exclusive:yes Har ikke hørt om	♦ exclusive:yes Vet ikke
	1	2	3	4	5	6
Trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 1
GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg, som kan varsle pårørende og/eller sentraler.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 2
Innbrudds- eller brannalarm som varslar noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 3
Komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 4
Kjøleskap som varslar via sms/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet (minne om å spise)	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 5
Fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varslar noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 6
Elektronisk medisindispenser, som gir lyd og/eller blinker når medisinen skal tas	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 7
Kroppssensor for å overvåke helsestanden som hjertefrekvens, blodsukkernivå e.l.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 8
Videokommunikasjon med helsepersonell via pc, nettbrett, smarttelefon eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 9
Dørkamera som viser hvem som ringer på	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 10

q1a	Hvor godt kjenner du til følgende? Flere svar mulig.						
Elektronisk dørlås, som låser/åpner døren automatisk, varsler pårørende/sentrale om døren er åpen for lenge og kan brukes/overstyres av andre ved behov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	11
Digitale kalendere og huskelister med påminnelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	12
Motivasjons-/treningsapper, aktivitetsmalere som pulsklokke, skritteller eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil	☐	☐	☐	☐	☐	☐	13
Robotstøvsuger/robotplenklipper eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	14
Talestyrte assistenter, som Google Home eller Amazon Alexa eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	15
Smarthusløsninger, som styring av lys, termostater, dørkamera eller lignende via smarttelefon eller nettbrett	☐	☐	☐	☐	☐	☐	16

q2a	Hvor lett eller vanskelig synes du det er å bruke følgende produkter?						
	Meget lett å bruke	Ganske lett å bruke	Litt vanskelig å bruke	Meget vanskelig å bruke	Vet ikke		
	1	2	3	4	5		
♦ filter:\q1a.a.1=1 Trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	1	
♦ filter:\q1a.a.2=1 GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg, som kan varsle pårørende og/eller sentraler.	☐	☐	☐	☐	☐	2	
♦ filter:\q1a.a.3=1 Innbrudds- eller brannalarm som varsler noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	3	

q2a	Hvor lett eller vanskelig synes du det er å bruke følgende produkter?					
♦ filter:\q1a.a.4=1						
Komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann	☐	☐	☐	☐	☐	4
♦ filter:\q1a.a.5=1						
Kjøleskap som varsler via sms/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet (minne om å spise)	☐	☐	☐	☐	☐	5
♦ filter:\q1a.a.6=1						
Fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme	☐	☐	☐	☐	☐	6
♦ filter:\q1a.a.7=1						
Elektronisk medisindispenser, som gir lyd og/eller blinker når medisinen skal tas	☐	☐	☐	☐	☐	7
♦ filter:\q1a.a.8=1						
Kroppssensor for å overvåke helsestilstanden som hjerterefrekvens, blodsukkenivå e.l.	☐	☐	☐	☐	☐	8
♦ filter:\q1a.a.9=1						
Videokommunikasjon med helsepersonell via pc, nettbrett, smarttelefon eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	9
♦ filter:\q1a.a.10=1						
Dørkamera som viser hvem som ringer på	☐	☐	☐	☐	☐	10
♦ filter:\q1a.a.11=1						
Elektronisk dørlås, som låser/åpner døren automatisk, varsler pårørende/sentraler om døren er åpen for lenge og kan brukes/overstyres av andre ved behov	☐	☐	☐	☐	☐	11
♦ filter:\q1a.a.12=1						
Digitale kalendere og huskelister med påminnelser	☐	☐	☐	☐	☐	12
♦ filter:\q1a.a.13=1						
Motivasjons-/treningsapper, aktivitetsmålere som pulsklokke, skritteller eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil	☐	☐	☐	☐	☐	13
♦ filter:\q1a.a.14=1						
Robotstøvsuger/robotplenklipper eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	14
♦ filter:\q1a.a.15=1						
Talestyrte assistenter, som Google Home eller Amazon Alexa eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	15
♦ filter:\q1a.a.16=1						
Smarthusløsninger, som styring av lys, termostater, dørkamera eller lignende via smarttelefon eller nettbrett	☐	☐	☐	☐	☐	16

q3	Hvilke av følgende produkter tror du kunne vært relevante og nyttige for deg nå? Velg de du tror kunne vært mest relevante og nyttige for deg. Velg inntil 8 fra følgende liste.
♦ filter:\q1a.1:16=2:5 ♦ range:17;18 1 try \q1a.1=1;5:6 2 try \q1a.2=1;5:6 3 try \q1a.3=1;5:6 4 try \q1a.4=1;5:6 5 try \q1a.5=1;5:6 6 try \q1a.6=1;5:6 7 try \q1a.7=1;5:6 8 try \q1a.8=1;5:6 9 try \q1a.9=1;5:6 10 try \q1a.10=1;5:6 11 try \q1a.11=1;5:6 12 try \q1a.12=1;5:6 13 try \q1a.13=1;5:6 14 try \q1a.14=1;5:6 15 try \q1a.15=1;5:6 16 try \q1a.16=1;5:6	
♦ rot:r	
Trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe	☐ 1
GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg, som kan varsle pårørende og/eller sentraler.	☐ 2
Innbrudds- eller brannalarm som varsler noen som kan hjelpe	☐ 3
Komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann	☐ 4
Kjøleskap som varsler via sms/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet (minne om å spise)	☐ 5
Fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme	☐ 6
Elektronisk medisindispenser, som gir lyd og/eller blinker når medisinen skal tas	☐ 7
Kroppssensor for å overvåke helsetilstanden som hjerterefrekvens, blodsukker nivå e.l.	☐ 8
Videokommunikasjon med helsepersonell via pc, nettbrett, smarttelefon eller lignende	☐ 9
Dørkamera som viser hvem som ringer på	☐ 10
Elektronisk dørlås, som låser/åpner døren automatisk, varsler pårørende/sentraler om døren er åpen for lenge og kan brukes/overstyres av andre ved behov	☐ 11
Digitale kalendere og huskelister med påminnelser	☐ 12
Motivasjons-/treningsapper, aktivitetsmålere som pulsklokke, skritteller eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil	☐ 13
Robotstøvsuger/robotplenklipper eller lignende	☐ 14
Talestyrte assistenter, som Google Home eller Amazon Alexa eller lignende	☐ 15
Smarthusløsninger, som styring av lys, termostater, dørkamera eller lignende via smarttelefon eller nettbrett	☐ 16
♦ exclusive:yes ♦ rot:n	☐ 17
Ingen av disse	
♦ exclusive:yes Vet ikke	☐ 18

q4	Er det noen andre tekniske produkter i hjemmet enn de som ble nevnt i forrige spørsmål som kunne vært relevante og nyttige for å gjøre hverdagen din enklere nå?
♦ range:*	
Ja, skriv inn:	Open
♦ exclusive:yes Nei	☐ 1
♦ exclusive:yes Vet ikke	☐ 2

q5	Noen ganger kan man ikke skaffe seg det produktet man ønsker av ulike grunner. Velg ett eller flere utsagn som du mener kan passe for hvert av produktene du svarte kunne være relevante for deg. Flere svar mulig					
♦ range:*	Jeg vet ikke hvor eller hvordan jeg kan skaffe det	Jeg vil ha behov for opplæring eller hjelp til å bruke det	Er for teknisk komplisert for meg å sette opp og bruke riktig	Er for dyrt for meg	Jeg bestemmer ikke hva som er lov å montere der jeg bor (leier e.l.)	♦ exclusive:yes Ingen av disse passer
	1	2	3	4	5	6
♦ filter:\q3.a=1 ♦ rot:r Trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 1
♦ filter:\q3.a=2 GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg, som kan varsle pårørende og/eller sentraler.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 2
♦ filter:\q3.a=3 Innbrudds- eller brannalarm som varsler noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 3
♦ filter:\q3.a=4 Komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 4
♦ filter:\q3.a=5 Kjøleskap som varsler via sms/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet (minne om å spise)	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 5
♦ filter:\q3.a=6 Fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 6

q5	Noen ganger kan man ikke skaffe seg det produktet man ønsker av ulike grunner. Velg ett eller flere utsagn som du mener kan passe for hvert av produktene du svarte kunne være relevante for deg. Flere svar mulig						
♦ filter:\q3.a=7 Elektronisk medisindispenser, som gir lyd og/eller blinker når medisinen skal tas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7
♦ filter:\q3.a=8 Kroppssensor for å overvåke helsetilstanden som hjertefrekvens, blodsukknivå e.l.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8
♦ filter:\q3.a=9 Videokommunikasjon med helsepersonell via pc, nettbrett, smarttelefon eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9
♦ filter:\q3.a=10 Dørkamera som viser hvem som ringer på	☐	☐	☐	☐	☐	☐	10
♦ filter:\q3.a=11 Elektronisk dørlås, som låser/åpner døren automatisk, varsler pårørende/sentraler om døren er åpen for lenge og kan brukes/overstyres av andre ved behov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	11
♦ filter:\q3.a=12 Digitale kalendere og huskelister med påminnelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	12
♦ filter:\q3.a=13 Motivasjons-/treningsapper, aktivitetsmalere som pulsklokke, skritteller eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil	☐	☐	☐	☐	☐	☐	13
♦ filter:\q3.a=14 Robotstøvsuger/robotplenklipper eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	14

q5	Noen ganger kan man ikke skaffe seg det produktet man ønsker av ulike grunner. Velg ett eller flere utsagn som du mener kan passe for hvert av produktene du svarte kunne være relevante for deg. Flere svar mulig						
♦ filter:\q3.a=15 Talestyrte assistenter, som Google Home eller Amazon Alexa eller lignende							
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	15
♦ filter:\q3.a=16 Smarthusløsninger, som styring av lys, termostater, dørkamera eller lignende via smarttelefon eller nettbrett							
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	16

q6	Tenk fremover i tid, i løpet av de neste 10 årene. Se for deg at disse produktene blir enkle for deg å skaffe og bruke. Hvilke av disse tror du kan bli relevante og nyttige for deg i løpet av de neste 10 årene? Velg de du tror kan bli mest relevante og nyttige for deg. Velg inntil 8 fra følgende liste.	
♦ range:(17;18) 1 try \!q1a.1=1 2 try \!q1a.2=1 3 try \!q1a.3=1 4 try \!q1a.4=1 5 try \!q1a.5=1 6 try \!q1a.6=1 7 try \!q1a.7=1 8 try \!q1a.8=1 9 try \!q1a.9=1 10 try \!q1a.10=1 11 try \!q1a.11=1 12 try \!q1a.12=1 13 try \!q1a.13=1 14 try \!q1a.14=1 15 try \!q1a.15=1 16 try \!q1a.16=1		
♦ rot:r	☐	1
Trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe	☐	2
GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg, som kan varsle pårørende og/eller sentraler.	☐	3
Innbrudds- eller brannalarm som varsler noen som kan hjelpe	☐	4
Komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann	☐	5
Kjøleskap som varsler via sms/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet (minne om å spise)	☐	6
Fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme	☐	7
Elektronisk medisindispenser, som gir lyd og/eller blinker når medisinen skal tas	☐	8
Kroppssensor for å overvåke helsetilstanden som hjerterefrekvens, blodsukknivå e.l.	☐	9
Videokommunikasjon med helsepersonell via pc, nettbrett, smarttelefon eller lignende	☐	10
Dørkamera som viser hvem som ringer på	☐	11
Elektronisk dørlås, som låser/åpner døren automatisk, varsler pårørende/sentraler om døren er åpen for lenge og kan brukes/overstyres av andre ved behov	☐	12
Digitale kalendere og huskelister med påminnelser	☐	13
Motivasjons-/treningsapper, aktivitetsmålere som pulsklokke, skritteller eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil	☐	14
Robotstøvsuger/robotplenklipper eller lignende	☐	

q6	Tenk fremover i tid, i løpet av de neste 10 årene. Se for deg at disse produktene blir enkle for deg å skaffe og bruke. Hvilke av disse tror du kan bli relevante og nyttige for deg i løpet av de neste 10 årene? Velg de du tror kan bli mest relevante og nyttige for deg. Velg inntil 8 fra følgende liste.	
Talestyrte assistenter, som Google Home eller Amazon Alexa eller lignende		☐ 15
Smarthusløsninger, som styring av lys, termostater, dørkamera eller lignende via smarttelefon eller nettbrett		☐ 16
♦ exclusive:yes ♦ rot:n Ingen av disse		☐ 17
♦ exclusive:yes Vet ikke		☐ 18

q7	Er det noen andre tekniske produkter enn de som ble nevnt i forrige spørsmål som du tror vil være relevante og nyttig for å gjøre hverdagen din enklere i løpet av de neste 10 årene?	
♦ range:*		Open
Ja, skriv inn:		
♦ exclusive:yes		☐ 1
Nei		
♦ exclusive:yes		☐ 2
Vet ikke		

q8	I hvilken grad tror du følgende produkter vil kunne gjøre at du som gammel, vil kunne bo lenger hjemme i din egen bolig?							
♦ filter:\q6=1:16		Meget stor grad	Ganske stor grad	Noen grad	Liten grad	Ikke i det hele tatt	Vet ikke	
		1	2	3	4	5	6	
♦ filter:\q6.a=1								
♦ rot:r								
Trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe		☐	☐	☐	☐	☐	☐	1
♦ filter:\q6.a=2								
GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg, som kan varsle pårørende og/eller sentraler.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	2
♦ filter:\q6.a=3								
Innbrudds- eller brannalarm som varsler noen som kan hjelpe		☐	☐	☐	☐	☐	☐	3

q8	I hvilken grad tror du følgende produkter vil kunne gjøre at du som gammel, vil kunne bo lenger hjemme i din egen bolig?						
♦ filter:\q6.a=4 Komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4
♦ filter:\q6.a=5 Kjøleskap som varsler via sms/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet (minne om å spise)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5
♦ filter:\q6.a=6 Fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6
♦ filter:\q6.a=7 Elektronisk medisindispenser, som gir lyd og/eller blinker når medisinen skal tas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7
♦ filter:\q6.a=8 Kroppssensor for å overvåke helsestilstanden som hjertefrekvens, blodsukknivå e.l.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8
♦ filter:\q6.a=9 Videokommunikasjon med helsepersonell via pc, nettbrett, smarttelefon eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9
♦ filter:\q6.a=10 Dørkamera som viser hvem som ringer på	☐	☐	☐	☐	☐	☐	10
♦ filter:\q6.a=11 Elektronisk dørlås, som låser/åpner døren automatisk, varsler pårørende/sentrale om døren er åpen for lenge og kan brukes/overstyres av andre ved behov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	11

q8	I hvilken grad tror du følgende produkter vil kunne gjøre at du som gammel, vil kunne bo lenger hjemme i din egen bolig?						
♦ filter:\q6.a=12							
Digitale kalendere og huskelister med påminnelser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	12
♦ filter:\q6.a=13							
Motivasjons-/treningsapper, aktivitetsmålere som pulsklokke, skritteller eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil	☐	☐	☐	☐	☐	☐	13
♦ filter:\q6.a=14							
Robotstøvsuger/robotplenklipper eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	14
♦ filter:\q6.a=15							
Talestyrte assistenter, som Google Home eller Amazon Alexa eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	15
♦ filter:\q6.a=16							
Smarthusløsninger, som styring av lys, termostater, dørkamera eller lignende via smarttelefon eller nettbrett	☐	☐	☐	☐	☐	☐	16

q9	For hver av produktene du svarte tidligere at kunne være relevante og nyttige for deg i fremtiden, hvem mener du bør betale for produktet?						
♦ filter:\q6=1:16							
♦ range:*							
	Jeg bør betale selv	Stat/kommune bør betale	Både stat/kommune og jeg bør betale	Stat/kommune bør betale bare dersom min egen økonomi ikke strekker til	Vet ikke		
	1	2	3	4	5		
♦ filter:\q6.a=1							
♦ rot:r							
Trygghetsalarm som man bærer på seg som kan varsle noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐		1
♦ filter:\q6.a=2							
GPS-klokke eller andre bærbare enheter som sporer hvor du befinner deg, som kan varsle pårørende og/eller sentraler.	☐	☐	☐	☐	☐		2

q9	For hver av produktene du svarte tidligere at kunne være relevante og nyttige for deg i fremtiden, hvem mener du bør betale for produktet?					
♦ filter:\q6.a=3						
Innbrudds- eller brannalarm som varsler noen som kan hjelpe	☐	☐	☐	☐	☐	3
♦ filter:\q6.a=4						
Komfyrvakt som kutter strømmen til komfyren ved fare for brann	☐	☐	☐	☐	☐	4
♦ filter:\q6.a=5						
Kjøleskap som varsler via sms/app eller lyd når det er lenge siden døren ble åpnet (minne om å spise)	☐	☐	☐	☐	☐	5
♦ filter:\q6.a=6						
Fallsensorer i gulv, vegger eller utenfor huset som varsler noen som kan hjelpe dersom man faller hjemme	☐	☐	☐	☐	☐	6
♦ filter:\q6.a=7						
Elektronisk medisindispenser, som gir lyd og/eller blinker når medisinen skal tas	☐	☐	☐	☐	☐	7
♦ filter:\q6.a=8						
Kroppssensor for å overvåke helsetilstanden som hjerterefrekvens, blodsukknivå e.l.	☐	☐	☐	☐	☐	8
♦ filter:\q6.a=9						
Videokommunikasjon med helsepersonell via pc, nettbrett, smarttelefon eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	9
♦ filter:\q6.a=10						
Dørkamera som viser hvem som ringer på	☐	☐	☐	☐	☐	10
♦ filter:\q6.a=11						
Elektronisk dørlås, som låser/åpner døren automatisk, varsler pårørende/sentraer om døren er åpen for lenge og kan brukes/overstyres av andre ved behov	☐	☐	☐	☐	☐	11
♦ filter:\q6.a=12						
Digitale kalendere og huskelister med påminnelser	☐	☐	☐	☐	☐	12
♦ filter:\q6.a=13						
Motivasjons-/treningsapper, aktivitetsmålere som pulsklokke, skritteller eller lignende som kan bidra til en sunnere livsstil	☐	☐	☐	☐	☐	13
♦ filter:\q6.a=14						
Robotstøvsuger/robotplenklipper eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	14
♦ filter:\q6.a=15						
Talestyrte assistenter, som Google Home eller Amazon Alexa eller lignende	☐	☐	☐	☐	☐	15

q9	For hver av produktene du svarte tidligere at kunne være relevante og nyttige for deg i fremtiden, hvem mener du bør betale for produktet?
♦ filter:\q6.a=16 Smarthusløsninger, som styring av lys, termostater, dørkamera eller lignende via smarttelefon eller nettbrett	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 16

q10	Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?
♦ range:*	Helt enig Delvis enig Verken enig eller uenig Delvis uenig Helt uenig Vet ikke 1 2 3 4 5 6
♦ rot:r Når jeg blir eldre vil jeg ta i bruk flere tekniske hjelpemidler for å kunne bo hjemme så lenge som mulig.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 1
Utviklingen av tekniske hjelpemidler til bruk hjemme, vil gjøre det tryggere å bo alene.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 2
Myndighetene bør satse på å utvikle og innføre tekniske hjelpemidler slik at eldre kan bo hjemme lenger.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 3
Tekniske hjelpemidler vil ikke kunne erstatte støtten og hjelpen som eldre trenger i hverdagen.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 4
Jeg tror det vil bli for vanskelig for meg å bruke mange nye tekniske hjelpemidler når jeg blir eldre.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5
Jeg liker ikke tanken på at privatlivet mitt kan bli overvåket av nye tekniske hjelpemidler hjemme.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 6
Jeg vil bo hjemme så lenge som mulig	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 7

q11	Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn?						
♦ range:*							
	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	6	
♦ rot:r							
Å ta i bruk nye tekniske produkter, er lettere for meg enn for andre jeg kjenner.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1
Jeg synes det er blitt vanskeligere å bruke tekniske produkter enn det var før.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2
Jeg vil ikke skaffe meg et nytt teknisk hjelpemiddel uten at noen kan hjelpe meg å bruke det.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3
Andre spør meg gjerne om råd om tekniske ting i hverdagen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4

q12	Se for deg at et elektronisk produkt du har hjemme, som smarttelefon, nettbrett, PC, TV-boks eller lignende, ikke virker som det skal. Hva er det første du gjør?	
♦ range:*		
Spør noen om hjelp	☐	1
Søker på internett for å finne ut hva som kan gjøres	☐	2
Tar kontakt med utsalgssted eller leverandør	☐	3
Tar kontakt med en fagperson som kan reparere	☐	4
Prøver å ordne det selv	☐	5
Ingen av delene	☐	6
Vet ikke	☐	7
Ikke relevant	☐	8

q13	Hvis du skulle gitt råd til noen som utvikler tekniske hjelpemidler for å gjøre det mulig for eldre å bo hjemme lenger, hvilke råd ville du gitt?	
♦ range:*		
Skriv inn:		Open
♦ exclusive:yes		
Vet ikke	☐	1

q14	I hvilken grad er du nå i god nok form til å gjøre praktiske gjøremål hjemme, som du har vært vant til å ordne selv?	
♦ range:*		
♦ exclusive:yes		☐ 1
Meget stor grad		
Ganske stor grad		☐ 2
Noen grad		☐ 3
Liten grad		☐ 4
Ikke i det hele tatt		☐ 5
Vet ikke		☐ 6

q15	Er det noen som ikke bor i din husstand som regelmessig pleier å hjelper deg med praktiske gjøremål hjemme?	
♦ range:*		
♦ exclusive:yes		☐ 1
Ja, flere ganger i uken		
Ja, en gang i uken		☐ 2
Ja, sjeldnere enn en gang i uken		☐ 3
Nei		☐ 4
Vet ikke		☐ 5

q16	Hvem er det som hjelper deg i hjemmet? Flere svar mulig	
♦ filter:\q15.a=1;2;3		
♦ range:#1:8		
Hjemmehjelp fra kommunen		☐ 1
Hjemmehjelp fra privat virksomhet		☐ 2
Familie		☐ 3
Naboer		☐ 4
Venner		☐ 5
Frivillige		☐ 6
Andre, skriv inn:		Open

q17	Mottar eller bruker du noen av disse tjenestene hjemme? Flere svar mulig
♦ range:*	
Hjemmehjelp fra kommunen	☐ 1
Hjemmehjelp fra privat virksomhet	☐ 2
Vaskehjelp	☐ 3
Hjemlevering av mat eller dagligvarer fra butikk	☐ 4
Hjelp til å måke eller strø	☐ 5
Hjelp til gressklipp eller hagestell	☐ 6
Hjelp til trening eller fysisk aktivitet	☐ 7
Besøktjeneste	☐ 8
Andre tjenester i hjemmet, skriv inn:	Open
♦ exclusive:yes	
Ingen av disse	☐ 9

q18	Hvilke av disse tjenestene betaler du for selv? Flere svar mulig
♦ filter:\q17=1:9	
♦ range:(10) 1 try \q17=1 2 try \q17=2 3 try \q17=3 4 try \q17=4 5 try \q17=5 6 try \q17=6 7 try \q17=7 8 try \q17=8 9 try \q17=9	
Hjemmehjelp fra kommunen	☐ 1
Hjemmehjelp fra privat virksomhet	☐ 2
Vaskehjelp	☐ 3
Hjemlevering av mat eller dagligvarer fra butikk	☐ 4
Hjelp til å måke eller strø	☐ 5
Hjelp til gressklipp eller hagestell	☐ 6
Hjelp til trening eller fysisk aktivitet	☐ 7
Besøktjeneste	☐ 8
Automatisk innlest fra Q17	☐ 9
♦ exclusive:yes	
Ingen av disse	☐ 10

q19	I hvilken grad tror du følgende tjenester vil kunne gjøre at du som gammel vil kunne bo lenger hjemme i din egen bolig?					
♦ range:*						
	Meget stor grad 1	Ganske stor grad 2	Noen grad 3	Liten grad 4	Ikke i det hele tatt 5	Vet ikke 6
Hjemmehjelp fra kommunen eller privat virksomhet	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 1
Vaskehjelp	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 2
Hjemlevering av mat eller dagligvarer fra butikk	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 3
Hjelp til å måke eller strø	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 4
Hjelp til gressklipp eller hagestell	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 5
Hjelp til trening eller fysisk aktivitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 6
Besøktjeneste	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 7

q20	Har du andre kommentarer til tematikken i denne undersøkelsen som du ønsker å dele?
♦ range:*	
Ja, skriv inn:	Open
♦ exclusive:yes	☐ 1
Nei	

Information
Avslutningsvis ønsker vi å stille noen bakgrunnsspørsmål

q21	Hvor ofte bruker du smarttelefon?
♦ range:*	
Flere ganger om dagen	☐ 1
1 gang om dagen	☐ 2
2 – 6 ganger i uken	☐ 3
1 gang i uken	☐ 4
1 til 3 ganger i måneden	☐ 5
Sjeldnere	☐ 6
Aldri	☐ 7
Vet ikke	☐ 8

q22	Hvor ofte vil du anslå at du er på internett?	
♦ range:*		
Flere ganger om dagen	☐	1
1 gang om dagen	☐	2
2 – 6 ganger i uken	☐	3
1 gang i uken	☐	4
1 til 3 ganger i måneden	☐	5
Sjeldnere	☐	6
Aldri	☐	7
Vet ikke	☐	8

q23	Når du er på internett, hva er det du vanligvis gjør?	
Flere svar mulig		
♦ filter:\q22.a=1;2;3;4;5;6		
♦ range:*		
Sjekker e-post	☐	1
Bruker sosiale medier	☐	2
Leser nettavis	☐	3
Søker etter informasjon	☐	4
Betaler regninger	☐	5
Hører på podcast	☐	6
Hører på radio	☐	7
Strømmer film eller tv-program	☐	8
Annet, skriv inn:	Open	
♦ exclusive:yes	☐	9
Vet ikke		

q24	Er du...?	
♦ range:*		
Mann	☐	1
Kvinne	☐	2

q25	Hva er din alder?	
♦ range:50:115		
		1

q26	Hva er din høyeste fullførte utdanning?	
♦ range:*		
Ingen fullført utdanning	☐	1
Folkeskole / framhaldsskolenivå / ungdomsskole / realskole	☐	2
Gymnas / videregående skole	☐	3
Høgskole / universitet (inntil 4 år)	☐	4
Høgskole / universitet (mer enn 4 år)	☐	5

q27	Hvilken av de følgende passer best for din egen situasjon i dag?	
♦ range:*		
Arbeider fullt	☐	1
Arbeider deltid	☐	2
Hjemmeværende	☐	3
Pensjonist	☐	4
Uføretrygdet	☐	5
Arbeidsledig	☐	6
Annet	☐	7

q28	Hvilket yrke har du eller har du hatt?	
Hvis du har hatt flere yrker, vennligst oppgi det yrket du har hatt lengst.		
♦ range:*		
Skriv inn (f.eks. lærer, ingeniør e.l.):		Open

q29	Hva er husstandens samlede brutto inntekt per år? Altså samlet før skatt og fradrag?	
♦ range:*		
Under kr. 100 000	☐	1
Kr. 100' – 199 000	☐	2
Kr. 200' – 299 000	☐	3
Kr. 300' – 399 000	☐	4
Kr. 400' – 499 000	☐	5
Kr. 500' – 599 000	☐	6
Kr. 600' – 799 000	☐	7
Kr. 800' – 999 000	☐	8
Kr. 1 mill. – 1,499 mill.	☐	9
Kr. 1,5 mill. – 3 mill.	☐	10
Mer enn kr. 3 mill.	☐	11
Vil ikke oppgi	☐	12

q30	Hvem bor du sammen med? Sett flere svar om nødvendig	
♦ range:*		
♦ exclusive:yes		☐ 1
Jeg bor alene		
Jeg bor sammen med ektefelle / samboer / partner	☐	2
Jeg bor sammen med egne barn / stebarn	☐	3
Jeg bor sammen med andre familiemedlemmer / slektninger	☐	4
Jeg bor sammen med andre personer	☐	5

q31	Har du i løpet av de siste 5 årene hatt ansvar for pleie av eldre pårørende, som foreldre, søsken, partner eller lignende?	
♦ range:*		
Ja	☐	1
Nei	☐	2
Vil ikke svare	☐	3

q32	Vil du si at din helse stort sett er...	
♦ range:*		
Utmerket	☐	1
Meget god	☐	2
God	☐	3
Litt dårlig	☐	4
Meget dårlig	☐	5
Vil ikke svare	☐	6

q33	Vil du si at helsen til din ektefelle/samboer/partner stort sett er...	
♦ filter:\q30.a=2		
♦ range:*		
Utmerket	☐	1
Meget god	☐	2
God	☐	3
Litt dårlig	☐	4
Meget dårlig	☐	5
Vil ikke svare	☐	6

q34	Eier eller leier du/dere boligen du/dere bor i?	
♦ range:*		
Er selveier	☐	1
Er andels-/aksjeeier	☐	2
Leier	☐	3

q35	Hvilken hustype bor du i?	
♦ range:*		
Enebolig / frittliggende hus	☐	1
Rekke- eller kjedehus	☐	2
To- eller flermannsbolig	☐	3
Leilighet / blokk / bygård	☐	4
Annet	☐	5

q36	Hvilket fylke bor du i?	
♦ range:*		
Viken (Østfold, Akershus, Buskerud)	☐	1
Oslo	☐	2
Innlandet (Hedmark, Oppland)	☐	3
Vestfold og Telemark	☐	4
Agder (Aust-Agder, Vest-Agder)	☐	5
Rogaland	☐	6
Vestland (Hordaland, Sogn og Fjordane)	☐	7
Møre og Romsdal	☐	8
Trøndelag	☐	9
Nordland	☐	10
Troms og Finnmark	☐	11

komentarar	Tusen takk for deltagelsen. Om du har noen ytterlige kommentarer til Huseierne eller Pensjonistforbundet kan du skrive de her: Trykk "neste" for å lagre besvarelsen	
Open		